

ŠITUO PANEIGIAME ISTORIJS PASMERKIMĄ

"Lietuvių beletristikos antologijos" antrąją dalį peržvelgus

LIETUVIŲ BELETRISTIKOS ANTOLOGIJA. II dalis. Redagavo Bern. Brazdžionis ir Ben. Babrauskas. Lietuviškos knygos klubas. 1965. 700 psl., kaina \$10.00. Gaudama "Drauge".

Bernardo Brazdžionio ir Benio Babrausko redaguotą antrąją lietuvių beletristikos antologijos tomą reikia su džiaugsmu pasitikti jau vien dėl to, kad kiekvienos lietuviškos knygos pasirodymas plačiam ir šviesiam Vakarų pasauliui yra svarbus mūsų laimėjimas. Tuo mes paneigiame istorijos pasmerkimą išnykti be pėdsako svetimųjų minioj ir drąsiai užtvirtiname, kad tikrovė susideda ne tik iš to, kaip įvykiai klostosi ir kas likimo lemta, bet ir iš to, ką mes patys veikiame, kiek gerbiame savo pačių kūrybinį žodį.

Noris redaktoriams padėkoti už tai, kad taip plačiai apžvelgė lietuviškos beletristikos akirašį ir antologijon įjungė eilę rašytojų, reikšmingai prisidėjusių prie mūsų literatūros išsivystymo, bet jau pusiau nugrimzdusių katastrofiškų tremties įvykių išjudintuose laiko smėlynuose. Kūrėjo žodis gyvena ne tik žmonių sąmonėje, bet ir spausdintame puslapyje, o antologijos uždavinys iš dalies ir yra įamžinti ateities kartoms tėvų atliktą kūrybos darbą.

Iš kitos pusės, toks dokumentinis antologijos pobūdis slepia savyje ir pavojų, kad pats rinkinys gali pavirsti archyvine medžiaga, įdomia tikrai literatūros istorikams, bet ne šiaudien bresnčiam lietuviškam jaunimui, kuris, su viso pasaulio kūryba susipažinęs, patriotinės nostalgijos nevaržomas, bus negailestingas mūsų literatūros teisėjais. Knyga pavarčius, iš karto krinta į akis tai, kad visiems rašytojams — svarbiems ir smulkiems — paskirta maždaug tiek pat vietos. Toks "bešaliskumas" iš tiesų tik iškraipo tikrovę, nepatenkindamas nei vyresnio žmogaus, kuriam sunku patikėti, kad, sakysim, Kazys Kiela vertas daugiau vietos (10 psl.), negu Ieva Simonaitytė (8 psl.), nei būsimos skaitytojos, kuris, pasimetęs pavardžių gausybėje, neatkreips tinkamo dėmesio į tikrai ryškius talentus. Gal būtų tikslingiau...

Šiame numery:

- Kalėdos mūsų poezijoje.
- Šituo paneigiame istorijos pasmerkimą.
- Pora vasarų Plungėje su Čiurlioniu.
- Tautos istorijos pabios — 1915 metai.
- Įsijungiant į dvasiškių ir pasauliškųjų dialogą.
- Česlovo Grincevičiaus novelė.
- Nauja ir nekasdieniška.
- M. Motekaičio fortepijono rečitalis.
- A. Smetonos koncertas Bostone.
- Kultūrinė kronika.
- Moterų gyvenimas.

R. ŠILBAJORIS

giau svarbiems rašytojams paskirti po 40—50 puslapių ir visai išleisti kai kuriuos mažiau reikšmingus vardus. Bijodami apkaipyti smulkesnes mūsų literatūros šakeles, mes galutinę išvadą tik parodome nepasitikię jomis ir paties medžio sveikata ir gajumu.

Tiesa, įžanginiame žodyje Benys Babrauskas šiek tiek apibūdina samprotavimus, kuriais vadovautasi antologiją sudarant, bet juose nesimato labai didelio nuoseklumo ar logikos. Sakoma, kad pirmoji eilė ne vengta "dėti tuos kūrinius, kurie betarpiškai vaizdavo nepriklausomybės apraiškas" — tą, anot Babrausko, "svajonių idėją". Taigi, išitę, kad estetiškas elementas, pilnesnis iškilų rašytojų pristatymas, atranką darant, reikšė mažiau, negu tam tikro laikotarpio atvaizdavimas, kad istorija buvo svarbesnė už literatūrą. Tačiau, atsisakydamas pristatyti "Lietuvoj pasi-rodancius vardus", autorius jau išsėina iš priešingo taško: "jų partinei beletristikai joks literatūrinis mastas netinka". Be to, dar pridėdama, kad "neįtrauktų tarpe yra nemaža tokių, kurie jau žinomi savo knygomis", nepaisinant, kodėl. Sprendžiant pagal antologijos pritaikomą chronologinį principą, galima spėti, kad šitie neatstovaujantieji yra dar labai jauni ir, tur būt, pateks į sekančią tomą (kurio pasirodymo leidžiama tikėtis), bet tada neaišku, kodėl pvz. J. ir A. Mekai, kurių čia nėra, turėtų sektis po Kazo Almeno, šičia reprezentuojamo, nežiūrint to, kad jisai už juos gerokai jaunesnis.

Rinkinio vertę žymiai pakeičia redaktorių atliktas kruopštus ir didelis darbas, paruošiant trumpas esminių žinių santraukas apie kiekvieną rašytoją. Mūsų tarpe nedaug teiktų talento ir patyrimo tokiai informacijai surinkti ir perteikti. Tačiau, priekabių iė-

M. K. Čiurlionis

Iš "Ziemos" ciklo

kant, norėtusi pageidauti, kad redaktoriai būtų visur sistemingai nurodę, iš kokio veikalo ar rinkinio paimti antologijoje spausdinami dalykai, nes čia vietomis tokia informacija duodama, o vietomis — ne. Kartais, įvadą skaitant, apie rašytoją susidaro vienoks įspūdis, o jo kūrybos pavyzdį — kitoks. Kad ir Petras Tarulis; įvadė jis aprašomas kaip įdomus keturvėjininkas, naujų formų bandytojas, o novelė "Sidabrinis laikrodys" visai šito "keturvėjiškumo" neparodo. Ir patys apibūdinimai kartais nėra visai neginčytini. Kažin, pavyzdžiui, ar galima sakyti apie Antaną Škėmą, kad jis yra "užfiksavęs įdomių nekontroliuojamos improvizacijos minčių bei vaizdų liejinį". Kad įdomu, tai tiesa, bet sunku būtų sutikti, kad Škėmos "improvizacijoms" trūksta kontrolės. Kartais gi rašytojai apibūdinami nieko nesakančiais žodžiais. Aloyzas Baronas aprašomas kaip "turįs savą sakinį, savą stilių, savą tematiką bei problematiką, savų veikėjų kolekciją". Aukso žodžiai, bet ką jie reiškia? Jei visi kiti rašytų svetimais sakiniais ir turėtų svetimų veikėjų kolekcijas, tai galima būtų pripažinti, kad Baronas čia ryškiai ir prasmingai charakterizuojamas. Pasitaiso ir stiliaus nevienodumų: vie-

(Nukelta į 2 psl.)

PORA VASARŲ PLUNGĖJE SU ČIURLIONIU

Pluoštas prof. J. Žilevičiaus atsiminimų

Pirmą kartą sutikau M. K. Čiurlionį 1908 metų vasarą Plungėje. Buvau tada vos 16 metų jaunuolis, gi Čiurlionis jau baigęs dviejose konservatorijose (Varšuvoje ir Leipzige) kompoziciją, o pirmojoje net beveik įsigijęs pianisto specialybę. Jis tą vasarą jau buvo susisiedęs su Sofija Kymantaitė, ten atostogavusia pas motiną, šeiminkavusia pas brolių dekaną kun. V. Jarulaitį. Zosė (taip ją

mes tada vadindavome) buvo įpratusi atostogų laikui pabuvoti Plungėje pas dėdę ir motiną.

1908 m. vasarą atvyko čia ir Čiurlionis. Pirmas įspūdis buvo gana savotiškas: ilgį, kiek garbanoti plaukai vis užkrintę ant akių, po kaklu didelė šilkinė "kukarda", didelė, gerokai kreivė nosis, savotiškai žvilgančios akys, veide nuolat maloni šypsena. Kalbėjo ramiai, su humoro priemaisa, dažnai komplikuotesnių minčių reiškimui griebdavosi lenkiškų sakinių. Šiame kalbėjime visada ietuviskai. Mes čia tada jau žinėjome, kad Čiurlionis yra aidėlis menininkas, o jo išvaizda mus jaunuosius labai veisdavo (tada ten buvo dar jaunas vikaras kun. M. Stasiulionis ir kiek vyresnis kun. Kuprevičius). Valgant visi jam duodavome prie stalo pirmenybę kalboje, išskyrus dekaną, kuris su Čiurlioniu daugiausia ir kalbėdavosi. Zosė, prie stalo sėdėdama, tai rauduodavo, tai prakaituodavo, vis rytu rydama savo sužieduotinio pasisakymus, o tuo pačiu juo didžiudamasi.

Čiurlionis kalbėdavo apie savo keliones po Europą, Kaukazą ir kt. vietas. Mums visa tai būdavo be galo įdomu. Jis labai ryškiai ir su humoro priemaisa mokėdavo nepaprastai vaizdžiai tas keliones nupasakoti, rodo, būtum drauge su juo ten keliauęs. Man nepaprastai imponavo jo savotiška išvaizda, kuri ir

atėmė man drąsą pradžioje leisti su juo į pokalbius. Bet kadangi susitikdavome kasdien, apsipratau. Vėliau jis man labai dažnai ir daug kalbėdavo apie muziką. Visa tai man buvo labai naudinga, nes jau buvau gerai apsiąžinęs su Bacho, Beethoveno, Chopino ir kita klasišine muzika, grodamas ansamblyje, kuris buvo ten susidaręs iš kunigaikščio Oginskio orkestro likučių. Todėl aš ir stengiausi kalbą šia tema su juo palaikyti. Jo pokalbiai labai mane veikė, jie skatino mane važiuoti studijuoti į Varšuvos konservatoriją. 1911 m. aš ir pradėjau per kelerius metus bent porą mėnesių vasaros laikui ten pastudijuoti.

Kai Čiurlionis atvykdavo į Plungę, dekanas pavesdavo jam visą didelį svečių kambarį. Čia Čiurlionis užpildydavo jį atsivežtais paveikslais, juos dar taisydavo, naujus kurdavo. Daugiausia jis sukinėdavosi prie paveikslų "Rex". Kai kurdavo, tomis dienomis pietauti neidavo, tik Zosė, tyliai įėjusi kambarin su valgiu, palkdavo pietus jo "ateljė" ant staliuko. Apilamai pas dekaną lankydavosi daug svečių, bet į Čiurlionio kūrybos kambarį šeiminkas svečių nevedavo. Bet kai kurią dieną Čiurlionis atsipalaiduodavo nuo darbo, jis pats pakviėdavo svečius pasižiūrėti jo paveikslų.

(Nukelta į 2 psl.)

Kalėdos mūsų poezijoje

J. BALTRUŠAITIS / AMŽIŲ ŽVAIGŽDYNAS

Į Kalėdų žilą naktį aš žiūriu —
Daug beglobės žemės žiburių.
Daug žvaigždžių, žvaigždynų aš matau,
Jų stebuklas, aklas kurmi, — tau!

Kur tik žvelgsi, žėri atdarai
Aukso bokštai, arkos, aukurai —
Ar nemoki melstis, negali,
Mano žemės prote, nebyly?

Vien žvaigždžių nakties tyla pilna!
Va, ant žemės veržiasi viena!
Va, kita! Greičiau praverk duris —
Bus, kaip ji, ir tavo žiburs...

JONAS AISTIS / KŪČIOS

O kaip balta dabar jina, tėvynė,
Po sniego apklotu užmigusi plati,
Lyg apsigobus žėrinčiais žvaigždynais
Nežemiska, šventa ir nuostabi naktis...

Kai kur išbėgus styptelė eglutė
Iki mėnulio veido šypsancio nakties:
Sniegų lig žemės nulenktos šakutės,
Dangun viena viršūnė šauna vilyčia...

Gumšuoja mėsikas. Kur-ne-kur trobelė
Atakusi nykiai švitėjanciais langais.
Šerkšno lieponoja deimantų ugnelės,

Tarytum plazdančios ant stalo žvakės
Ar lyg vaikų maldoj nušvitę akys,
Sustojusį Kūčių džiaugsmingai įžangai...

ANTANAS JASMANČAS / TRYS KARALIAI

Mūs nerimas Tavęsp keliauja
Sunkių kelių
Kaip tie ten trys
Iš svetimų šalių.
Bet ar įsiai išdrįs
Kaip tie ten trys
Suklupt ties tavo tvarteliu?

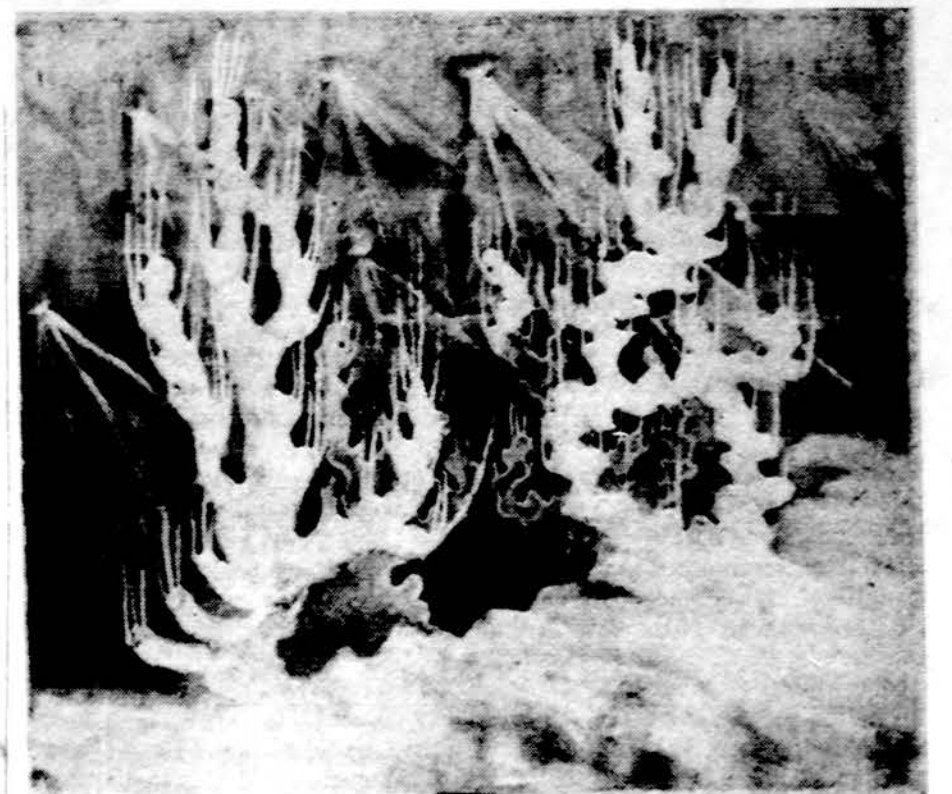
Ir tylūs, tylūs mes sustojam,
Ir mes, ir mes iš svetimų šalių.
Bet kai tik rytmečio šiaurys
Budėjimo mūs naktį nuvarys,
Vėl žengsime Tavęsp kaip tie ten trys
Kitu, ak jau kitu keliu.

HENRIKAS NAGYS / DIDŽIOJI NAKTIS

Kai jis pravėrė pirmą kartą kūdikio akis —
dangus su žvaigždėmis jose pasikendo...
Ir jis žūrėjo: —
kaip Motinos ir Tėvo bailios rankos
Jo kūną segė kailiais, nes naktis
buvo šalta ir didelė:

joje sutilpo bokštai miegančiais varpais,
ir aukštos trapios palmės,
sutikusios atjaujančių karalių eisena:
ir žėrinti žvaigždės, kurių kažkas ant delno
padėjęs nesė dangum...

...Tokia didžiulė buvo ta naktis.
Bet Vaiko akys buvo dar didesnės:
ir tokios naktys — kaip žuvis gelmėn — jose paskenda.

M. K. Čiurlionis

Iš "Ziemos" ciklo

PLUNGĖJE SU ČIURLIONIU

(Atkelta iš 1 psl.)

Laisvais vakarais, po vakarienės eidavome į svečių kambarį, kur Čiurlionis skambindavo 2-3 valandas. Dažniausiai pradėdavo Beethoveno 3-ja sonata, po to sekėdavo 8-ji, po to jau kas papulė: Bacho fugas, invencijas, preludus, suitas, Chopino balades, visa eilė nokturnų ir kt. Gale pradėdavo improvizuoti preludus, išvystydavo liaudies melodijoms fugatas, fugas ir kita. Baigėdavo savo jau anksčiau parašytas kūrinius, nes dekanas jį buvo nupirkęs Zosės malonumui, kuri dažnai taipgi skambindavo Bacho suitas ar Chopino nokturnus. Čia tenka pastebėti, kad Čiurlionis skambindavo, net pakartodamas, labai nuotaikingą savo preludą, vaizduojantį varpus, skambančius vakarinę malda. Tikrai tai labai nuotaikingas dalykėlis, nesunkus, ir gaila, kad jis mūsų šeimos muzikos mėgėjų yra lyg primirštas, neskambinamas, o būtų kuo pasidžiaugti. M. K. Čiurlionis buvo puikus pianistas, turėjo lengvą ir lakią techniką, viską skambindavo koncertiniai su dideliu užsidegimu ir muzikalumu. Ypačiai džiaugėdavo, improvizuodamas liaudies melodijų įvairius išvystymus, ypač būdavo laimingas, kai surasdavo kokią seną originalią liaudies melodiją. Tada visiems aškindavo ir nurodėdavo jos grožybes. Variacijos "Bėkit bareliai" buvo galvojęs išvystyti į didelius ir sudėtingus kūrinius, juos bendrai apjungdamas. Taip bent buvo ne kartą prasitaręs, "Bėkit bareliai" variacijas skambindamas ir toliau jas vystydamas. Dabar išleštosios tos te-

mos variacijos, remiantis anų laikų kompozitoriaus pasisakymais, atrodo, yra tik didelio darbo pradžia.

Rudenio Čiurlionis išvyko Petrapiln. Grįžo Plungėn gruodžio gale ir 1909 m. sausio 1 d. netoli Plungės, Salantų parapijos filijoje Šateikiuose susituokė su Sofija Kymantaite. Juodu sutuokė dėdės dekanas artimas draugas kun. Bajoriūnas. Neatėjo tada man, kaip jaunam žmogui, galvon mintis pastebėti, kodėl visa tai neįvyko Plungėje, ir kodėl juodu nesutuokė Zosės dėdė — Plungės dekanas.

Po to greit Čiurlionis su žmona išvyko Petrapiln. Žmonos motina (Kymantėnė) siūsdavo jiems Petrapiln rūkytas dešras, kumpius, lašinius, o aš padėdavau sudaryti tų gėrybių siuntinius ir ant jų užrašyti adresus. Atsimenu, siuntinius ruošiant, motina vis labai verkėdavo, dūsaudavo, bet man nekada neatėjo galvon paklausti, kodėl ji taip verkia.

Vasarą, Čiurlioniams vėl atvykus į Plungę, klebonijoje, kaip susituokusiųjų porai, nebuvo pagoto gyventi. Tada jiedu keletą savaitių gyveno dėdės tvarkomame ūkyje, kelių "viorstų" nuotoijoje nuo Plungės, vadinamame "parapijos foivarke", nes tada stambus ūkis priklausė parapijai. Ūkyje tada šeimininkavo kita dekanas sesuo Kaušėnė. Ten jos globėjo abudu Čiurlioniai ir džiaugėsi kaimiškais vasaros malonumais.

Kai Čiurlionis dar 1908 m. gyveno Plungėje, dažnai išėdavo su savo sužadėtine pasivaikščioti Kartenos - Kretingos kemas. Dabar išleštosios tos te-

M. K. Čiurlionis

Saulys (iš "Zodiako ženklų" ciklo)

to kelio buvo seni parapijos kapai. Jis tų kapinių mano aktyvaždoje yra padaręs keletą skicinių apmatų, nes kai jam skersai kelio pasimašydavau, vis pakviesdavo drauge pavaikščioti. Tada jisai dažnai man pasakodavo prisiminimus iš tų laikų, kai jis dar mokėsi Plungėje. Ypačiai atgindavo, kai atsidurdavome milžiniškame kungaiškės Oginskio parke. Čiurlionis tada lyg paskėdavo praeitį, rodydavo vietas, kur, kada ir ką čia grojo ir pan. Gaila, tada tų smulkenų neužrašiau, o jų buvo daug ir labai įdomių, tačiau detales dabar jau sunku prisiminti.

Čiurlioniui labai patiko, kad aš bažnyčioje, dekanui atnašaujant mėsias, grodavau Bacho veikalukus, kuriuos jis skambino pianinu. Jis įsitikino, jog ir aš šiek tiek "nusimanau" apie muziką. Tada Čiurlionis man

daug kalbėdavo apie kompoziciją, o aš jo pastabomis mielai naudojau, nes tais laikais jau buvau kai ką parašęs, pvz. trio dviem smuikams ir fortepijonui. Gaila, kad man tada nieks nepatyrė imti pas Čiurlionį muzikodavimą, žodžiu pamokas. Bet šaip ar taip, kiek iš jo pasikalbėjimuose (tikrųjų jis vienas man kalbėdavo ir viską aiškindavo bendruose pasivaikščiavimo) gavau žinių, jos buvo man labai vertingos, todėl ir norėčiau jį laikyti pirmuoju savo mokytoju kompozicijos srityje.

1909 m. vasarą atvyko į Plungę jo brolis studentas Stasys, buvęs nepriklausomos Lietuvos susisiekimo ministru, ir jau esnis brolis Jonas, kuris tada buvo mano tikras favoritas, vėliau buvęs Lietuvos kariuome-

va buvo neįmanoma siūsti. Tais pačiais (1915) metais iš Amerikos pasiektas \$3500.00 "Globos" draugai Prūsų lietuviams šelpiti. Sv. Vincento Pauliečio Rėmėjų draugija surinko visą laivą drabužių, vieno milijono dol. vertės. Vien pergabenant kainav: \$7000.00. Be to, per vyks. Karevičių ir per Lietuvos misiją pasiektas į Lietuvą \$39,000.00. Vysk. Pr. Karevičius 1916 m. grįžo iš Rusijos į Lietuvą su informacija ir 60,000 rublių (lygu \$10,909.00).

1916. XI. 1 įvyko visoje Amerikoje prez. W. Wilsono proklamavimas "Lietuvių Diena". Ta proga daiktai ir pinigais Lietuvos naudai gauta apie \$300,000.00.

Sveicarijose karo metu buvo nemaža Lietuvos dvarininkų įtaka. Jie iniciatyva 1915 m. gale buvo sudarytas Friberg Generalinis komitetas aukoms rinkti nukentėjusiam nuo karo Lietuvai. Kai šis komitetas kreipėsi į JAV lietuvių aukų, tai jie nekėpė ir tai dėmesio, nes komitetas buvo dvarininkų įtakoje. O 1916 m. atvykę iš Rusijos Centrinio komiteto įgaliojimai — M. Yčas ir kun. J. Žilinskas — surinko gražią sumą — \$43,094.46. Jie aplankė daug lietuvių kolonijų, rinkdami aukas, išslandžiojo po Amerikos Raudonojo kryžiaus įstaigą, Rockefeller fondą ir kitas labdaros įstaigas. Lietuviams po ilgą pastangų vyko išsiųsti iš pojeizaus "Lietuvių Diena", skirtą 1917. V. 20. Būvo renkamos tu dieną aukos viso pasaulio bažnyčiose šelpiti nuo karo nukentėjusiems Lietuvoje. JAV lietuvių surinko \$127,000.00. O su viso pasaulio lietuvių surinktomis sumomis siekė apie \$200,000.00.

I Vilniaus konferencija iš Sveicarijos buvo nuvykę trys atstovai. Ta proga kun. A. Steponaitis iš Lituanijos šalpos fondo Suvalkijoje paliko 15,000 rublių, o kan. K. Olšauskis Kaune paliko apie 150,000 rublių.

1917 m. pabaigoje (XII. 8) New York. Aliantų bazare, įvyko "Lietuvių Diena" su lietuvių meno paroda, choro dainomis ir t. t. Gauta dalis pelno — \$1857.72 nukentėjusiems šelpiti Lietuvoje.

Pirmojo pasaulinio karo metu daug lietuvių karių pateko į vokiečių nelaisvę. Sveicarijos lietuvių draugija "Lituanica" sudarė komitetą rūpintis šiu nelaimingųjų likimu, kurių skaičius buvo ir iš Lietuvos išvežtieji žmonės darbam. 1915 m. pradėta susisiekti su lietu-

viais belaisviais Vokietijoje, kurių Vokietijoje ir Austrijoje buvo apie 20,000: karo belaisviai ir tremtiniai iš Lietuvos — seniai, vaikai ir moterys. Visi skundėsi nepakankamu maitinimu ir prašė pagalbos. "Lituanijos" komitetas kreipėsi į visų kraštų lietuvių, prašydami aukų belaisvių šelpimui. Ir gavo iš Didž. Britanijos, Rusijos, bet daugiausia iš JAV, nes šio krašto lietuvių belaisvių šelpimui ir Liet. informacijos biuro išlaikymui išleido \$120,000.00.

c. Amerikos Lietuvių tautos taryba. — Chicagoje įvykęs (1914 m.) Amerikos lietuvių politiškas seimas nutarė sudaryti lietuvių tautos tarybą. Jos sudarymas turėjo įvykti 1915 metų pradžioje. Laikina taryba seimas paskyrė Tautos fondo valdybą. Ši, vykdydama seimo nutarimą, paskyrė visas Amerikoje esančias didžiulias organizacijas atsistoti atstovus. Į pavietinius teigiamai atsilipti tik katalikiškos organizacijos. Iš atsiliepusių ir buvo sudaryta 1915. II. 10 Lietuvių tautos taryba Chicagoje, kuri nuo 1916. IX. 26 suvažiavimo Brooklyne buvo vadinta Amerikos Lietuvių tautos taryba. Buvo nutarta, kad ir ALTT gali siūsti kiekvienai didžioji legali Amerikos lietuvių organizacija savo seimui išrinkti atstovus. Ji yra bepartinė organizacija, norinti suvienyti visas Amerikos lietuvių sruves. (Vėliau ji vadinta Amerikos Lietuvių taryba. Sutrumpintai — ALT).

ALT tikslas — išgauti Lietuvai politiškąją laisvę; palaikyti artimiausius ryšius su panašia tautos įstaiga Lietuvoje (vis vien, ar ji būtų vieša, ar slapta); rūpintis visais Amerikos lietuvių viešaisiais reikalais: politikos, švietimo, auklėjimo (tautos dvasioje), organizacijų ir t. t.

Pirmasis didelio masto tarybos žygis buvo 1915. IV. 20 lietuvių, prancūzų ir anglų kalbomis išleista peticija, reikalaujanti Lietuvai pilnos autonomijos ir sujungimo visų lietuviškų žemių, būtent: Kauno, Vilniaus, Suvalkų ir Gardino gubernijos ir Klaipėdos, Tilžės, Gumbinės ir Karaliaučiaus apskrčių. Po šia peticija buvo surinkta apie 120,000 parašų. Vėliau, kai buvo nusistatyta Lietuvai reikauti pilnos nepriklausomybės, peticijos tekstas buvo atitinkamai pakeistas ir surinktas milijonas parašų. (Bus daugiau)

nės karininkas. Išvažiudamas jis padovanojo man M. K. Čiurlionio nemažai savo ranka nurašytų kūrinių sąsiuvinį, kurie laike karo taip ir žuvo. M. K. Čiurlionis dažnai, gavėm eilamas, apsisiaudavo palerina. Jį įsiviniuojęs ir skrybėlę ant arbanotų ilgų plaukų užsidėjęs, atrodėdavo labai savotiškai. Plungės parapijos žmonės, kai jį pamatydavo taip savotiškai įrodantį, gerokai stebėdavosi, et sužinoję, jog Čiurlionis gyvena klebonijoje ir dar rengia, sveikdavo jį tik su didele pagarba. Po 1909 metų jau nebeuokė su Čiurlioniu daugiau besusitikti.

— Amerikoje įvairius tyrinėjimo darbus dirba 130,000 mokslininkų. Jų skaičius kasmet auga.

MOVING
J. NAUJOKAITIS
Ilgą metų patirtimas
Apraustas perkraustymais
WA 5-9209 Chicago, Ill.

DEKORAVIMAS
IS VIDAUS IR IS LAUKO
Kilimai ir apmušti baldai valomi
J. RUDIS Tel. Clifftide 4-1050

MOVING
SERENAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli. Miesto veidmai ir pilna aprauda
2047 W. 67 PL. WA 5-8063

RINOS IR NUTEKAMIEJ
VAMZDZIAI
Ekspertiskai uždedam naujus ir taisome senus. Pilnai apraudam. Darbas garantuojamas.
A. ABALL ROOFING CO.
LA 1-6047 arba RO 2-8778

P. SILEIKIS, O. P.
Ortopedas, Protezistas
Aparatų-Protezų, Med. bandai, Spec. pagalba kojoms (Arch Supports) ir t. t.
ORTHOPEDIC JOES TECHNICAL LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 28, Ill.
Tel. Prospect 6-5084
Val. 9-4 ir 6-5. Šeštadienį 9-1

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSIŲ, NOSIŲ IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val. kasdien 10-12 val. ir 7-9 vak. Šeštadieniais 10-1 val. Trečiadienį uždaryta. Ligonis, priimam susitarus.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Res. telef. WAlbrook 5-5076

DR. K. G. BALUKAS
AKIŲ, AUSIŲ IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINE CHIRURGIA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirma ligonis pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti MI 3-0001

DR. S. BIEZIS
CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3; trečiadieniais uždaryta. Antradieniais ir penktadieniais vak. nuo 7 iki 8 val.

DR. VL. BLAZYS
PLAUCHIŲ IR VIDAUS LIGOS
3901 West 63rd Street
Kampus, 43-44 ir 45 California
Val. kasdien nuo 9-12 val. vak. Šeštadieniais 2-4 val.
Trečiadienį ir kitu laiku pagal sutartį.
Ofiso telef. 476-4042
Resid. tel. WAlbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel. 605-0633 — Elgin
425 N. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois
Valandos pagal susitarimą

DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2424 West 71st Street
Val. pirm., ketv. 1-4 vakar. 7-9, antr., penkt. 1-5 treč., ir šešt. tik susitarus.

DR. S. IR M. BUDRYS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
Bendra praktika ir Akrogija
2751 West 51st Street
Valandos: pirm., antr., ketvirt. 2-9 val., penkt. 10 v. r. iki 9 v. v., šeštadienį 10 v. r. iki 1 v. popiet. Ligonis priima pagal susitarimą.

PANEIGIAME ISTORIJOS PASMERKIMĄ

(Atkelta iš 1 psl.)
ni žmonės aptariami intymia, lyg humoristine kalba, kaip svečiuose pre kavutės, o kiti — sustingusiais, formalios kritikos terminologija persunktais sakiniiais, kurų prasmė vos įžiūrėma svetmžodžių tankumyne. Gal čia pasireiškia du skirtingi redaktorių temperamentai? Štai komentaras apie Albina Valentiną: "toks yra Albinas Valentinis iš tikrųjų, nors kai kada gali pasrodyti jis kitoks iš po pekiškos knygos antvožo" (beje, kas čia per pekiška kny-

ga?). O štai apie Algirdą Landsbergį: "Landsbergio beletristikos stiliaus konstruktyvumas, pasamoniinio psichologinio prado iškėlimas, neretas dialogo rafinuoimas rikiuoja jį į mūsų modernųjų beletristų eiles".

Vs dėlto, negali būti jokių abejonių dėl didelės šio beletristikos tomo vertės. Darbas buvo sunkus, atsakingas, redaktoriai jo ėmėsi su meile ir pasišventimu ir atliko didelį ir vertingą žygį, už ką jiems priklauso mūsų nuoširdi ir pilnai užpelnyta pagarba.

Ofis 735-1177, Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCIJŲ LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BLDG
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKIŲ, AUSIŲ IR MOTERŲ LIGOS
6132 So. Kedzie Ave. WA 5-2676
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti MI 3-0001

Ofiso HE 4-1114, Rez. RF 7-4867
DR. B. GAIZIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 1-3 ir 6-8 val. vak. Šešt. 12-3 v. p. p. Trečiadieniais uždaryta

Ofiso tel. PR 8-2220
Namu — rez. PRProspect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
VAIKŲ LIGOS
2454 West 63rd Street
Pirm., antr., ketvirt. ir penkt. nuo 11 iki 1 val. ir nuo 4 iki 7 v. v. Šeštadienį nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 6-6022 Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofiso val.: kasdien nuo 4 iki 9 v. v.; šešt. 11 iki 4 val. popiet. arba susitarus.

Ofs. ofiso PO 7-6000, rez. GA 3-7274
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val. kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiadienį ir šešt. uždaryta

Tel. GRovehill 6-1595
DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE
PRITAIKO AKINIUS
2422 West Marquette Road
Valandos: 9-12 h 7-9 v. v. pagal susitarimą, išskyrus trečiadienį uždaryta.

Ofiso ir namų tel. Olympic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
VAL: kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadienį ir šeštadienį tik susitarus

Ofiso 585-2525 Rez. TR 3-0281
DR. ALG. KAVALIŲNAS
VIDAUS IR KRAUJO LIGOS
5540 So. Pulaski Road
Pirm., antr., ketvirt. ir penkt. nuo 2-4 ir 6-9 ir pagal susitarimą.

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvių gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val.: Pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį ir penktadienį nuo 12 val. p. p. ir 6-8 val. vak. Šeštadienį 12-4 val., trečiadienį uždaryta.

Tel. ofiso ir buto Olympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. išskyrus trečiadienį ir šeštadienį 12 iki 4 popiet.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 v. — 8 val. vakar. Trečiadienį nuo 11 val. ryto — 1 v. p. p., šeštadienį 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso tel. RE 7-1166.
Res. tel. 239-2919.

DR. MARIJA LINAS
AKIŲ, AUSIŲ IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HEmlack 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso PR 8-7773, Rez. PR 8-4732
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63 str.
Valandos: pirmadienį, ketvirtadienį 5-8 val., antradienį, penktadienį 1-4 val. Trečiadienį tik susitarus

Ofiso HE 4-1818, Rez. PR 8-9860
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Specialybė — vidaus ligos
Val. kasdien 9-12 ir 4-8 v. v. Šeštadienį 12-3 v. p. p. Trečiadienį ir penktadienį tik susitarus

DR. JULIJA MONSTAVIČIUS
Vidaus ligos
GYDYTOJA IR CHIRURGE
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Telef. ofiso: PULman 5-6766
Namu: BEverly 8-3946
Priėm. val.: kasdien 8-4 v. v. Šešt. 1-2 p. p. ir treč. uždaryta

Tel. ofiso PR 6-2500; Namų 925-7097
DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Valandos: 1-9 p. p. Išskyrus trečiadienį

TEL. 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 S. Kedzie Ave.
Val.: pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį, penktadienį 8 v. r. iki 9 v. v. Trečiadienį ir šeštadienį 8 v. r. iki 3 v. popiet.

DR. ZIGMANTAS RUDAITIS
SPECIALYBĖ — ORTOPIEDINES LIGOS
2745 West 69th Street
Priėm. šv. Kryžiaus ligoninė
VAL: Pirmadienį, antr., ketv., penkt. nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v. Šeštadienį nuo 2-4. Trečiadieniais ir kitu laiku susitarus telefonu.
Telef. REpublic 7-2290.

Dr. Ant. Rudokas, Opt.
Dikrina akis ir priklaiko akinus, keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA 7-7581
VAL: 1 val. p. p. iki 8 v. v. kasdien, trečiadieniais uždaryta. Šeštadieniais nuo 10 v. r. iki 1 v. popiet.

Rez. tel. PR 9-6720
DR. L. SEIBUTIS
Inkstų, pūslių ir šlapimo takų chirurgija
Ofisas: Namų adresas: 2454 West 71st St. (71-os ir Campbell Avenue kampas), tel. 776-2890.
Valandos pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4256 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. tel. GRovehill 6-0617
Valandos pirm., antr., ketv. 12 iki 2 v. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. v. 12 iki 1 v. p. p. ir nuo 12 iki 2 v. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Marquette Parko ofisas: 2750 W. 71 Street, telefonas 925-3296.
Res. tel. WA 5-0909.
Valandos: 10-12 r. ir 7-9 v. vak. Šešt. 10-12 v. r. ryto.
Kitas ofisas: 4444 So. Ashland Ave., tel. CL 4-2996
Valandos: 2-5 p. p. pietų kasdien. Sekmadieniais ir trečiadieniais abu ofisai uždaryti.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 53th St.
Tel. Prospect 8-1233 ar PR 6-5677
Ofiso val.: Pirm., antr., treč., ir penkt. nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8 v. v. Šešt. 2-4 v. p. p. ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2123, Namų GI 6-6106
DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirmąją ligonitį tik susitarus
Val. 2-4 p. p. ir 6-8 p. p. Treč. ir šeštadienį uždaryta

Telefonas — GRovehill 6-2923
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2524 West 69th Street
Specialybė: AKIŲ, AUSIŲ IR MOTERŲ LIGOS
VALANDOS: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. v. Šeštadieniais 1 iki 4 val. Trečiadieniais uždaryta

Tel. Prospect 6-9400
DR. ONA VASKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6248 So. Kedzie Avenue
Ofiso val. kasdien: 6-8 v. v. Tik svarbiais atvejais susitarus

Tel. ofiso PR 6-6116, rez. HE 4-3156
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val.: 2 iki 4 p. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštadienį pagal sutartį

TAUTOS ISTORIJOS PABIROS

1915 metai

a. Consortium. — 1914 m. prasi-dėjus I Pasauliniam karui, lietuvių pradžio ruoštas savarankiškas gyvenimui. 1915. VIII. 18 vokiečiams okupavus Lietuvą, atrodė, situacija pasidarė palanki. Vilniuje grupė lietuvių viešai ir slapta pradėjo ta kryptimi veikti, bet susidūrė su kieta okupanto ranka. Vokiečiai pradėjo Vilnių laikyti lenkų miestu. Nežinint blogų sąlygų, buvo greitai suorganizuoti politiniai būreliai, kurie rūpinosi Lietuvos ateitimi.

Vilniaus inteligentai (1915. XII. 4) susirinko į Rūtos klubą, kur A. Janulaitis skaitė Prūsų landtago nario Geigalio brošūrą "Litauisch — Baltische Frage", kurioje buvo svarstoma Lietuvos ateitis. Diskusijoje iškilo propagandos ir informacijos biuro reikalas. Lietuvos etnografinės sienos ir t. t. Už savaitės įvyksime toje pačioje vietoje susirinkime buvo išklausytas dr. J. Saulio pranešimas iš Rohrbacho knygos "Russland und wir". Diskusijoje aptarti kovos būdai prieš lenkų keliama vokiečių mintį — Lietuvą prijungti prie būsimos Lenkijos. Dar po savaitės (XII. 18) Rūtos klubas buvo renkamas į JAV. Pralaukus buvo iškėlęs (XII. 28) ne priklausomybės reikalą, bet politiniui klausimui nei vieta, nei pobūdis netiko.

Po Naujų Metų prasidėjo susirinkimai, vadinami ketvirtadieniais, kuriuose buvo nauji dalyviai, aiškus politinio nusistatymo. Antrame ketvirtadienio susirinkime (1916. I. 27) dalyvavo vienuolika asmenų (J. Basanavičius, kun. D. Gelgis, Grajauskas, Janulaitis, Kairys, Klimas, Kymantas, kun. Kuktas, J. Saulys, A. Smetona ir Stulginskis). Vėliau šis būrys padidėjo (kun. Stankevičius, šernas, J. Vileičius ir Domaševičius). Būrelis daug posėdžiavo. Visi diskutuojantieji klausimai buvo grynai politiniai ir praktiniai, iškelti okupacijos sąlygų: reikalas propagandos, laikraščių ir slaptojo proklamavimo. Šios grupės svarstomi klausimai tjo ilgu keliu, o gyvenimas kėlė vis naujus reikalus ir reikalavo greito reagavimo. Todėl šis būrys, gavęs inteligentijos būrelio vardą, suiro. Po

to greitai (balandžio 24 d.) buvo suorganizuotas naujas būrelis, į kurį įėjo: Basanavičius, Dogelis, Klimas, Saulys ir Smetona. Vėliau pakviesta: Biržiška, Janulaitis, Kairys, Stulginskis ir Zmuidzinavičius. Ši būrelis sudarė vadovaujantys politiniai kurie paruošė memorandumus okupantų valdžiai, sūntę į užsienį delegatus, įsteigė atstovybes, diskutavo politinės orientacijos klausimus, organizavo etnografines studijas, suplanavo Lietuvos konferenciją, išleido laikraštį ir t. t. Dėl nežinomų priežasčių 1917 m. šis būrelis gavo Consortium vardą. Į šį būrelį buvo priimti: A. Gylis, kun. Brazys, D. Malinauskas, o dar vėliau: Stašinskis, kun. Kuktas, kun. Reimys. Consortium sudarė penkių asmenų (M. Biržiška, Klimas, Saulys, Smetona ir Stankevičius) būrą, kuris šaukė dažnus susirinkimus ir vykdė nutarimus, pvz. atsakė į Lietuvos lenkų memorandumą, siūlantį Vokietijos kancleriui Lietuvą prijungti prie Lenkijos. Nariai rinkdavo išlaikyti biuro pranešimų ir diskutuoti klausimus. Visa tai vyko slapta, vokiečiams nežinant. Dažniausiai buvo renkamas Basanavičius kambariuose, kurie buvo sename vienuolyne, sujungtame su Sv. Mykolo bažnyčia.

Taip vyko darbas Lietuvoje. Žvilgtelkime, ką veikia tuo pačiu metu kitų kraštų lietuvių.

b. JAV lietuvių šelpia nuo karo nukentėjusius. — Kai pasiekė žinia JAV lietuvių apie Lietuvą ištikusią nelaimę Pirmojo pasaulinio karo metu, šio krašto lietuvių pradėjo rūpintis šios vargo sužalintų. Jau 1915 m. viduryje (1915. VI. 5) Lietuvių komitetas nuo karo nukentėj

ISIJUNGIANT Į DVASISKŲ IR PASAULISKŲ DIALOGĄ

Atsakymas prof. Antanui Maceinai

KUN. PETRAS CELIEŠIUS

(Tęsinys iš pračio šeštadienio)

3) Egzistencinis apaštaltvimo klausimas

Ar pasauliškai santykiu su dvasiškais kaip du luomai, ar kaip skirtingi veikėjai? Šiuo klausimu autorius nieko nauja neįskelbia, nes jis tėra anų dviejų klausimų tolimesnės eigos mąstymas. Trečiasis klausimas yra tik anų klausimų sprendimo pritaikymas.

Kadangi visi krikšto ir sutvirtinimo sakramentų atžymėjimai yra įjungti į Kristaus mistinį kūną ir visi turi rūpintis to kūno klestėjimu, tai aišku, kad visi šiuo požiūriu yra mistinio kūno bendradarbiai. Jie turi skirtingas funkcijas, bet jie yra to paties kūno nariai ir visi dirba to kūno gerovei. Jeigu bendradarbiai — taigi ir draugai, be luominio skirtumo. Į iškeltąjį klausimą galime dabar atsakyti taip: ontologiniu arba dogmatiniu požiūriu dvasiškai ir pasauliškai tarp savęs santykiu kaip dvejopi veikėjai toje pačioje Bažnyčioje. Tada ir hierarchija yra ne luomas, bet principas, kuris eina per visą Bažnyčią, pradedant popiežium ir baigiant eiliniu Kristaus Bažnyčios nariu. Tačiau skirtingas atsakymas turi būti juridikcijos požiūriu.

Kad aiškiau vieni kitus suprastume, turime tiksliau nustatyti juridikcijos sąvokos kilmę ir esmę.

Katalikų Bažnyčios juridikcijos pradžia rįsasi su Jėzaus Kristaus buvimu žemėje. Jis, duodamas savo naujai steigiamai Bažnyčiai matomąjį pavaldą, išskyrė iš mokinių tarpo dvyliką ir iš jų sudarė apaštalią kolegiją. Jiems suteikė galią mokyti žmones ir teikti sakramentinę malonę. „Man duota visa valdžia danguje ir žemėje.

Elkite tai ir mokykite visas tautas, krikštydami juos vardan Tėvo ir Sūnaus ir Šventosios Dvasios ir, mokydami juos, laikykite visa, ką tik esu jums įsakęs. Ir štai aš esu su jumis visas dienas, iki pasaulio pabaigai“ (Mat. 28, 18—20).

Mokymo ir sakramentų teikimo galią Jėzus suteikė ne personaliai, bet apaštalių kolegijai, kaip tokią. Del to, mirus apaštalam, ta galia nepasibaigė, bet perėjo į apaštalių įpėdinių kolegiją — į Kristaus Bažnyčios vyskopus visumoje, nes Kristus pažadėjo pasilikti toje kolegijoje „per visas dienas iki pasaulio pabaigai“. Ši vyskupų kolegijos galia yra ordinarinė galia — paremta dieviškąja teise. Ji yra gaunama su pačiais vyskupo šventimais (konsekracija). Ji yra dieviškos kilmės ir negali būti kvestionuojama.

Aiškumo dėlei turime prisiminti, kad vyskupų mokymo galia, nors ji yra ir dieviškos kilmės, yra suteikta vyskupų kolegijai, kaip tokią. Tai reiškia, kad jie, mokydami visos kolegijos vardu, yra Kristaus įgalijoti ir apsaugoti nuo mokymo (suprantam — tikėjimo) klaidos. Tokie atvejai yra visuotini Bažnyčios vyskupų susirinkimų nutarimai. Pavieniai vyskupai, kalbėdami ne visos kolegijos vardu, bet savo, tos tikėjimo neklaidingumo privilegijos neturi. Tačiau, nors jie kalbėtų pavieniai, bet komunikatyvūs su visa vyskupų kolegija ir šv. Petro vietininku žemėje ir mokyty tikėjimo bei moralės dalykų — jie skelbtų Kristaus mokslą neklaidingai. Šias ribas aiškiai nusako „De Ecclesia“ konstitucijos ketvirtas skyrius: „Nors individualūs vyskupai neturi neklaidingumo privilegijos, tačiau jie, kad ir išsiskleidę po pasaulį, skelbia Kristaus doktriną neklaidingai, jeigu jie lai-

kosi tarp savęs ir su Petro įpėdiniu komunikacijos ryšių ir autentiškai moko tikėjimo ir moralės dalykų, vienodai sutardami, kad tam tikras dalykas yra definuotai būtinai“ (n. 24). Tai yra ordinarinė aukštosios dvasiškios galia, pagrįsta dieviškąja teise. Joje slypi du momentai: pašventinamasis ir mokomasis. Pirmasis kyla iš vyskupų konsekracijos, o antrasis — mokymo galios momentas — yra dalyvinio pobūdžio. Jei vyskupas, kaip jau matėme iš konstitucijos citatos, yra įsijungęs bendron vyskupų kolegijon ir vieningai su kitais moko tikėjimo ir moralės dalykų. Už kolegijos ir Apreiškimo ribų vyskupų mokomasis autoritetas yra ne dieviškosios teisės, bet istorinio pobūdžio. Šiuo požiūriu jie yra kultūros istorijos dalyviai (matematikai, gamtininkai, istorikai, menininkai, kūrėjai...). Šiuo požiūriu jie gali būti vieni dalykų mokytojai, o kitų dalykų mokiniai. Jie gali semtis Apreiškimui ir teologijai interpretacinės medžiagos iš bet kurių atitinkamų šaltinių ir pasauliškų autoritetų. Pasisavinę medžiagą priklauso istorijai, o formalus sprendimas — dieviškai teisei.

Kalbant apie žemesniąją dvasiškąją (kunigus, diakonus), jie savaime turi tik iš atitinkamų sakramentų išplaukiančią galią, kuri yra dogmatinio pobūdžio. Šiuo požiūriu jie turi siauresnę sakramentinę galią už vyskupus, bet platesnę už pasaulišką. Vyskupai gali teikti septynis, kunigai penkis, o pasauliškiai tris sakramentus. Tačiau žemesnieji dvasiškiai neturi mokomosios Bažnyčios galios. Jie naudojami mokomąja galia tiek, kiek vyskupai juos įgalioja. Tai gi jų mokomoji galia yra delegacinio pobūdžio (delegata sed non ordinaria) — priklauso istorijai.

Be sakramentinės ir mokymo galios Kristaus Bažnyčioje yra dar valdymo galia. Kristus, sudaręs iš mokinių apaštalią kolegiją (nuosekliai vyskupų kolegiją), joje išskyrė dar vieną asmenį ir įgaliojo jį būti vyriausiu ganytoju. „Ganyk mano avinėlius“ (Jon. 21, 15—17). Ganymo sim-

Hilde Schuerk-Frisch (vokietė) Grįžtančio sūnaus laukiantis tėvas

bolio apaštalai Petrai buvo suteikta valdyti visus: tiek dvasiškąsias, tiek pasauliškąsias. Ta valdymo galia perėjo į šv. Petro įpėdinį — popiežių. Dabartinėje Kristaus Bažnyčioje aukščiausiąją valdymo galią turi popiežius, šv. Petro vietininkas. Kadangi ji yra dieviškos kilmės — paties Kristaus suteikta, todėl ją vadiname aukščiausiojo Bažnyčios autoriteto, niekuo neribota ir nuo jokios žemiškos valdžios nepriklausanti. Tai yra aukščiausias bažnytinės juridikcijos laipsnis. Sekantis juridikcijos laipsnis yra vyskupų valdžios galia.

Nors vyskupai konsekruojant savaime tampa vyskupų kolegijos pilnateisiais nariais (taigi jie turi pašventimo, mokymo, valdymo ir teismo galią), tačiau juridikcijos požiūriu jie valdymo galios vykdymą gauna iš popiežiaus. Minėtos konstitu-

cijos trečio skyriaus n. 27 aiškiai išreiškta: „Jų (vyskupų — P. C.) galia, kurią jie asmeniškai vykdo Kristaus vardu, yra savaiminė, ordinarinė ir betarpiška, tačiau jos vykdymą galutinai reguliuoja aukščiausias Bažnyčios autoritetas; dėl to ji gali būti dėl Bažnyčios ir tikinčiųjų gerovės tam tikram kiekiy apribojama“.

Iš pateiktos konstitucijos citatos matome, kad vyskupų juridikcija remiasi dalinai dieviškąja teise ir dalinai bažnytine teise. Dėl to ir ne visai aišku, ar vyskupų juridikcija dogmatinio, ar istorinio pobūdžio. Jeigu savo kilmę ji yra dogmatinio (jure divino) pobūdžio, tai bent savo turiniu ji gali būti istorinė. Vadinasi, priklauso nuo laiko ir vietos sąlygų, nuo vyriausio ganytojo asmens nuvokos, nuo kultūrinių iššūkių ir panašiai.

Tačiau visai neabejotina, kad kitų dvasiškų (ne vyskupų) juridikcinę galią yra grynai delegacinio pobūdžio, priklausanti nuo savo ir vietos ordinaro. Vyskupai pagal laiko ir vietos reikalavimus suteikia dvasiškams įgaliojimus administruoti parapijas, vesti mokyklas, prieglaudas ir visokios rūšies katalikiškas institucijas.

Juo labiau pasauliškų teisė bažnytiniuose reikaluose priklauso nuo vietos ordinaro vyskupo, arba jo įgaliojoto asmens. Taigi ir katalikų apaštaltvimo misijoje juridikcinis momentas tiek žemesniųjų dvasiškų, tiek pasauliškų yra istorinio pobūdžio. Praktiškame gyvenime veikdami turime laikytis įgaliojimo ribų ir neperžengti juridikcinės teisės.

Norint atsakyti į klausimą, ar egzistencinėje plotmėje (praktiniame gyvenime) pasauliškai yra tik dvasiškų veikimo įrankiai, ar draugiški bendradarbiai ir ar čia susitinka du skirtingi luomai, ar tik skirtingų funkcijų bendradarbiai, turime pateikti atsakymą daugiaprasmių formoje. Dogmatiniu požiūriu visi dvasiškiai ir pasauliškiai esame skirtingų funkcijų bendradarbiai, nors ne vienodos sakralinio charakterio apimtys, arba ne vienodo laipsnio. Juridikciniu požiūriu esame skirtingi. Dieviškos teisės juridikcija nau doja tik popiežius. Vyskupai, kaip matėme, yra jau dalinai apriboti, o žemesnieji dvasiškiai ir pasauliškiai savo juridikciją bažnytiniuose dalykuose gauna tik iš atitinkamo vyskupo ordinaro. Tačiau pasauliškams pavedamos kurti, laikyti, valdyti ir spręsti katalikiško apaštaltvimo institucijas, palaikant ryšį su bažnytiniu autoritetu. Atsakymas, kaip matome, nėra jau taip paprastas, kaip klausimas: arba... arba... Tam tikru požiūriu — taip ir tam tikru požiūriu — ne.

O kas liečia luomo reikalą, tai tas klausimas teologiniu požiūriu yra visai neaktualus. Luomų problema yra sociologijos objektas. Apaštaltvimo misijos atveju kaip kas nori, taip gali dvasiškąsias vadinti luominiu žmogum, ar bendradarbiu. Daug

svarbesnis reikalas, kokioje dvasioje apaštaltviamas ir ko siekiama: Jei misijų darbas atliekamas Dievo ir žmogaus meilės ženkle, tai luominis klausimas savaime pranyksta. O jei toje srityje siekiama garbės ir karjeros, tai ir broliškiausias pavadinamas išblėsta ir netenka misijinio sėkmingumo. Teisingai jau šv. Augustinas dvasiškų ir pasauliškų santykį apibūdino sakdamas: „Kai pamąstau, kas aš esu dėl jūsų — mane baugina, o kas aš esu su jumis — mane suramina. Dėl jūsų aš esu vyskupas, o su jumis aš esu krikščionis. Pirmasis dalykas reiškia pareigas, pastarasis — Dievo malonę; pirmasis — pavojingumą, pastarasis — išganymą“ (Serm. 340, 1 P.L. 38, 1483).

Sutraukiant viso pokalbio mintis į dialoginę formą galima trumpai atsakyti sekančiu būdu.

— Ar pasauliškų pakvietimas apaštaltauti yra dogmatinio ar grynai istorinio pobūdžio?

— Abiejų pobūdžio. Kiekvieno krikščionio pašaukimas apaštaltauti yra savaime dogmatinio — savo krikščionišku gyvenimu ir istorinio — bažnytinės teisės požiūriu.

— Kame tad glūdi pasauliškų apaštaltvimo šaltinis? Krikšto bei sutvirtinimo sakramentuose ar hierarchijos pavaldime?

— Abiejuose. Krikšto bei sutvirtinimo sakramentų pagrindu glūdi sakralinis charakteris, o hierarchijos pavaldime misijinis pasiuntimas (missio canonica). Pirmasis žmonių pašventinimui, teikiant kai kuriuos sakramentus ir už juos meldžiantis, o antrasis žmonių mokymui, aiškinant viešai tikėjimo tiesas.

— Kas naujo dabartiniame apaštaltvime apimt krikščioniško pareigų atlikimo?

— Principiškai nieko nėra nauja, o metodikai labai daug. Principiškai sakralinis krikščionio charakteris nesikeičia. Metodikai — pasauliškams duodama daug iniciatyvos vesti misijinį darbą ne tik religiniu atžvilgiu, bet ypač visoj kultūri-

(Nukelta į 7 psl.)

Česlovas Grincevičius

Gerbiameji,

Kai jūs vėl kada mūsų senoje tėvynėje keliausite iš vakarų nuo Kauno ar Ukmergės ir staiga tarp kalnelių ir pušynėlių išvysite gal kelias dešimtis įvairausiųjų bokštų, bokštelių, varpinių, bažnyčių ir kitų grožybių, gal būt tada valandėlei nustosit žadoti ir neužiomis ištarsite: „Taip tave pažįstu tu mano amžinasis Vilniau, kuris maloniai sužidei mano širdį“. Išžiūrėkit gerai, ar tarp varpinių tebėra žemutinės pilies aukštas bokštas, kurio smaigaly ant vienos kojos sukinėjasi gaidys. Aišku, sakysit, seniai nebėra nei pilies, nei tokio bokšto. Šimtmečių dantys ir svetimųjų parako dūmai tą miesto žymybę pavertė niekais.

O buvo tikra Vilniaus įdomybė tas pilies bokštas su gaidžiu. Sakote: kas čia tokio, juk anais senais laikais visur Europoje buvo pilna tokių bokštų su gaidžiais. Taip, buvo su metaliniais gaidžiais, vėtrungėmis, bet su tikru, gyvu gaidžiu tai tik Vilnius atmena. Neįtikėtina? Vilnius pilnas visokių dar labiau neįtikimų istorijų.

Teisybė, ta visa istorija labai romantiška ir panaši daugiau į pasaką, ir jos antras-

tė, rodos, nieko bendro neturi su visą ta ilga, nuobodžia įjanga ir vadinasi

VYSKUPŲ KATINAS

Istorija prasideda šitaip: anais šviesiais laikais prakilnus Vilniaus vyskupo Valerijono Protasevičiaus kieme patogų gyvenimą turėjo senas, mylimas, daug kažkokių nuopelnų turis, dar iš Kražių laikų atsivėjęs katinas Murkulis. Murkulis ir pasižiūrėti buvo dailus: juodas, blizgantis, švarus aksominis kailis, pakaklė balta, sidabrinė žvaigždė. Kur jūs kitą gražesnį esat matę? Taigi vieną saulėtą spalvoto rudens dieną įžymusis katinas Murkulis, palypėjęs ant vyskupo rūmų stogo, savo įprastoj vietoj, kamino užuovėjoje po sunkių darbų išsėjosi ir atliekamui laikui nuo savo aukštumos apžvelgė miesto žymybes. O tų katinų žymybių regėjo nemažai: antai Pilies aikštės antrąjį pusę senio živago mėsinė, tenai panery kita, Vilnelės skersgatvy pieno košimo namai, o prie malūno prisiglaudusi gerojo Izaoko kepykla, o kepykloj juk bandelės su lašiniiais. Kepykla dar ir tuo garšėjo, kad ten buvo uždrausta lankytis mies-

to šunims, o prieš kates Izaokas tiesiog kepurę nusiimdavo.

Murkulis savo patogioj vietoj jau norėjo bent kiek snustelti, kai labai neįprastu dienos metu, po piet, darbo dieną staiga pradėjo skambinti visais katedros varpais, čia pat jam beveik panosė. Supykęs Murkulis protesto ženklai rengėsi demonstratyviai nuo stogo pabėgti, kai varpai atsiliepė ir kitų bažnyčių. Kaip per Velykas. Ramybės, vadinasi, nėra.

Miestas išprotėjo. Argi jie nežino, kad kasdien tokiu laiku mano poilsio metas? Ar nežino, kad nuo triukšmo, kaip ir lietaus, gali nukentėti mano kailis? Kodėl mano toks neįdomingas šeimnininkas vyskupas vis dar neįdramaudžia varpais skambinti ir lietuvi lyti?

Bet staiga pasidarė dar blogiau: anoj pusėj Bokšto kalno kiti niekadėjai, gal iš neturėjimo ko veikti, pradėjo iš patrankų šaudyti! Viešpatie, mūrai ir tie dreba. Kur dėtis švelniam, elegantiškam katinui?

Ir čia dar ne viskas: nei iš šio, nei iš to žmonės bėgo į gatves, šaukė, rėkė, mojavo tiems, kurie pro Rūdninkų vartus į miestą įvažiavo. Įvažiavo ilga vilkstinė puošnių karietų. Dabar buvo aišku Murkului, kas jie tokie: tai šio krašto valdovas su palydovais. Ten sėdėjo didysis maršalka su kancleriu, hetmonas su vaivadamis, kiti didikai su urėdais bajorais, tarnais, kareiviais. Atpažino ir savo šeimnininką vyskupą su prelatais ir kamauninkais, galingąją Radvilų giminę. O tie, kurie tik stovėjo gatvėse, šaukė:

— Tegyvuoja mūsų skaisčioji šviesybė, mūsų galingasis valdovas, apgynėjas, maitintojas, didysis kunigaikštis Zigimantas iš Gedimino giminės Augustas!

Buvo ir tokių, kurie į miestą buvo atskėlę neperseniausiai, tai tie šaukė savo kalba:

— Niech žyje krol nasz, niech žyje! — Herzlich willkommen! Es lebe, es lebe! Lietuvos piliečiai iš rytinių kraštų irgi džiaugėsi, išvydę valdovą:

— Zdrastvoj Velikij Kniaz Litovskij! — Šolom, šolom! — ir kiojo žydėliai savo balachonus ant grindinio.

— Charamuro, echaramuro, oket hodža ilijarda echaramuro! — mėtė į viršų juodas kepurės karaimai.

Katedros mokyklos mokiniai, gražiai išmokyti choru kartoję:

— Vivat Sigismundus tertius, Augustus, magnus dux Lituaniae et rex Poloniae, Vivat!

Burkavo ant stogų karveliai, čirškė medžiuose žvirbliai, kaminuose svirpliai, kankė šunys, kudakavo vištos. Kiekvienas šaukė savo kalba šiam laisvajam miestui, sveikino iš Krokuvos grįžtantį valdovą.

Mūsų katinas buvo tvirtu būdo ir nepasidavė bendrai miesto nuotakiai, vis dar nežinojo kaip pasielgti: prisidėti prie tų triukšmautojų ir imti kniaukti, ar turėti savo atskirą nuomonę visu tuo abejotinos reikšmės reikalu.

— Kunigaikštis, karalius — didelis čia daiktas. Šiaip sau dabita. Kad nors turėtų

(Nukelta į 4 psl.)

NAUJA IR NEKASDIENISKA

Labiau tautosakinis žvilgsnis į Stempužienės ir Lapinsko plokšteles

DR. JONAS BALYS

Aldonos Stempužienės ir Dariaus Lapinsko su Stuttgarto simfoniniu orkestru šiomet pagaminta ir jau mūsų pastoges pasiekusi plokštelė daug kuo skiriasi nuo įprastų liaudies dainų plokštelių. Viso joje yra 22 dainos, kurios, gal tik dvi išskyrus, yra mūsų liaudies kūryba. Ir tai vis pačios senosios, originalios, galima sakyti, archeologinės mūsų dainos. Tad dainų parinkimas reikia laikyti labai vykusiu. (Idant nesu-keičiau įtarimo, kad noriu pasigirti, čia viešai pareiškiu, kad prie dainų parinkimo visiškai nesu prisidėjęs.) Žinoma, kas žavisi visokių Marusių dainuojamais mieštoniškais ir čigoniskais romansais ar linksmais "dzinguliukais", tas galės nusivilti, kad tos dainos yra per lėtos ar lūdnos.

Man asmeniškai ypatingai patiko šios dainos: "Vaikščiojo tėvulis", "Tai gražiai gieda lakstingalėlė", "Gieda gaideliai, ryliuoja", "Išbėg išbėgo iš Rusnės kaimo" ir "Plaukia antelė". Žinoma, kitiems galės daugiau patikti kitos dainos — dėl skonio nesiginčijama.

Iš 22 dainų net 16 yra D. Lapinsko perkurtos, dvi V. Jakubėno ir po vieną J. Gruodžio, V. K. Banaičio, A. Račiūno ir St. Šimkaus. Reikia atvirai pasakyti, kad man, girdėjusiam tūkstančius tikrai liaudiškų melodijų, D. Lapinsko sukurtas dainų pritarimas orkestru dažnai skamba labai neįprastai: primena tai orientališkas ar net indiškias melodijas, tai vėl atrodo, kad buvo stengtasi garsais perteikti dainos turinį ar nuotaiką, gal net įsijausti ir atkurti dainą taip, kaip ji buvo dainuojama prieš kokį tūkstantį metų. Tačiau pagrindinė melodija, dainuojama solistės, palikta tiek liaudiška, kad galima dainą atpažinti. Tokia ypatinga orkestro palydos muzika ypač ryški dainose "Oi po gi-ružem", "Oi griežle, griežle" ir "Ar vėjai pūtė". Gal ji daugeliui iš karto bus sunkiai priimama, tačiau patartina daug kartų plokštelę pergroti ir tada pamatysime, kad kuo daugiau įsiklausai, tuo labiau ta muzika darosi įdomi ir suprantama.

Prie plokštelių pridėti dainų tekstai lietuviškai ir angliškai. Tai labai gerai. Tik gaila, kad tekstas popieriuje kai kur ski-

riasi nuo dainuojamojo. Pvz.: atspausa "laukų", o solistė taria "laukelių", atspausa "iš tolimas vainelės", o dainuoja "iš didelės vainelės". Be to, neduota eilučių pakartojimai. Dainų tekstas turėtų būti lygiai toks, kaip jis dainuojamas plokštelėse.

Aldona Stempužienė

Darius Lapinskas

je, kad turėdama tekstą rankose ir kalbos nemokas klausytojas galėtų sekti dainuojamus žodžius. Angliški Roberto D'Attilio vertimai perduoda tik turinį, bet nesistengia sekti lietuviškos dainų eilėdaros. Kai kurios dainos išverstos apytiksliai, kitos daugiau nutolsta nuo originalo. Beje, teksto tvarkytojams nebuvo žinoma, kad klaidingai tarmėje dėl vokiečių kalbos įtakos atsiradęs išsireiškimas "su laivu bėgti" reiškia "buriuoti, irkluoti, arba laivą plaukti". Todėl "Išbėg išbėgo iš Rusnės kaimo" klaidingai išversta "Two young fishermen fled, they fled from the village of Rusnė...". Turėjo būti: "Two young fishermen sailed..." Iš

viso tai labai originali ir įdomi daina, turinti mitologinius įvaizdžius (jūros dievo Bangpūčio kerštas).

Plokštelę atspaudė žinoma amerikiečių bendrovė RCA Victor. Technika ir medžiaga visiškai tvarkoj, todėl plokštelę grojant ir jautria deimantine adata ar vartojant net 60 vatų stiprintuvą (amplifier) užimo ir kitų pašalinių garsų beveik nėra. Kaip žinome, pigios gamybos plokšteles geru fonografu negalima groti, nes girdisi daug trukdančių pašalinių garsų. Kai daugelis kitų mūsų lietuviškų plokštelių yra tokios pigios gamybos, tai malonu, kad šiuokart turime "golden label" kokybės plokštelę.

Tačiau vienas techniškas trūkumas yra, ypač pastebimas pirmojoje plokštelės pusėje. Kas yra bandęs kad ir mėgėjiškai užrašyti į kaspinę orkestro palydimą solisto dainavimą, tai galėjo pastebėti, kad tai yra labai sunku: arba orkestras nustelbia solistą, arba solisto balsas išeina perpišas, kai duodi daugiau srovės stiprintuvui, arba kai mikrofona pastatai arčiau solisto, nes tada mikrofonas esti "perkrautas". Yra vartojami keli įvairaus jautrumo mikrofonai ir jie išdėstomi įvairiuose atstumuose ir t. t. Tai garsų techniko atsakomybė, kurio profesija yra sunki: jos neišmoksi iš knygų, reikia daryti bandymus, daug kartų tą patį dalyką užkorduoti, keičiant akustines sąlygas ir surasti, kada gaunamas geriausias garsų sąskambis kaspinė ar plokštelėje. Geros plokštelių gamintojų bendrovės turi specialiai įrengtas patalpas, kurios duoda geriausią rezonansą, o garsų technikai savo ilgą patyrimą padarytus atradimus laiko paslapyje ne mažiau, kaip Coca Cola bendrovė savo gamintojo gėrimo receptą. Tad gero garsų techniko laikas ir pataravimas yra brangus. Vokiečių bendrovė "Telefunken" šioje srityje varžosi su amerikiečių RCA. Deja, garsų technikas, dalyvavęs gaminant šią plokštelę Stuttgarte, atrodo, nebuvo tinkamoje aukštumoje.

Nežiūrint šių trūkumų, plokštelė yra originali, įdomi, šis tas naujo ir nekasdieniško. Ji skiriama ne masėms, bet rafinuoto skonio klausytojams. Plokštelę reikia groti geru fonografu, turiniu "Pickering" ar panašios aukštos kokybės deimantine adata ir stereo galvutę (cartridge), gerus garsiakalbius, tada plokštelė pasirodys visoje savo aukštumoje.

Jeigu parkritai vakar, atsistok šiandieną.

— H. G. Wells

Sėkmingai darančią biznį ir aptarnaujančią
lietuvių virš 40 metų

Kai ruošiate planus ateičiai, turėkite galvoje
kaimynystėje esančią finansinę įstaigą —

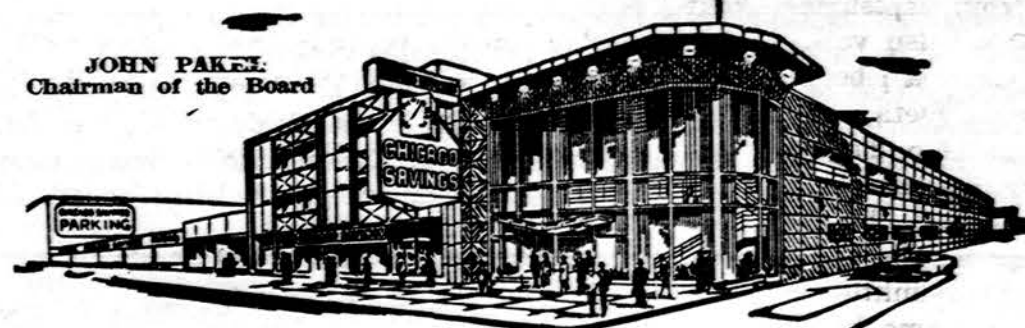
CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Turtas virš
\$50,000,000.00

- KURIOJE JŲSŲ, KAI TAUPYTOJO,** pinigai yra geriausiai apsaugoti ir neša Jums papildomas pajamas.
- **PRAKTIŠKA** — galite taupyti bet kokią sumą bet kurio laiku, pagal jūsų taupymo planą reikalingumus.
 - **PELNINGA** — didesnis negu vidutiniškai mokamas dividendas du kartus į metus pridodamas prie jūsų sėkmingos lėšų lengvatos siekti tikslų.
 - **PARANKI** — vieta patogiai ir seniai įvestas taupymo pastu skyrius leidžia dar daugiau sutaupyti.
 - **SAUGI** — nes visos santaupos iki \$10,000.00 apdraustos valstybinės JAV valdžios įstaigos.
 - **KAI NAMŲ PIRKĖJAS** Jūs galite gauti paskolą pagal savo reikavimus ir paruoštą biudžetą.
 - **NAMŲ GREIČIAU ĮSIGYSITE**, nes mūsų paskolos leidžia greičiau išmokėti skolas ir tapti savininku.
 - **ĮSIGYSITE JI LENGVAU**, nes mūsų į nuomą panašūs mėnesiniai išmokėjimai apima paskolą, nuosimčius ir kitus mokesčius.
 - **ĮSIGYSITE JI BE RŪPESČIŲ**, nes kaimynystėje esanti draugiška mūsų įstaiga yra pasiruošusi Jums patarnauti.

JOHN PACE,
Chairman of the Board

**CHICAGO SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION**

6245 So. Western Avenue

Tel.: GR 6-7575

VALANDOS:
PIRMADIENĮ . . . 12:00 P.M. — 8:00 P.M.
ANTRADIENĮ . . . 9:00 A.M. — 4:00 P.M.

TREČIADIENĮ visą dieną uždara.
KETVIRTADIENĮ . . 9:00 A.M. — 8:00 P.M.
PENKTDIENĮ . . . 9:00 A.M. — 8:00 P.M.
SEŠTADIENĮ . . . 9:00 A.M. — 12:30 P.M.

VYSKUPO KATINAS

(Atkelta iš 3 ps.)

kudakino, plasnojo, rėkė. Po kiemą iškilmingai, kaklą ištiesęs, stipinėjo svetimas, dar nematytas gaidys. Jo rausvos plunksnos saulėje žėrėjo, o skiauturė raudonavo kaip iškarpytas mėnulis.

— O kad tave kur, kad tave kur, — vištelės negalėjo atsigėrėti gaidžio puošmenomis.

— Iš pat Krokuvos atkeliavo, su karaliu vienoj karietoj važiuavo mūsų naujas viešpats, gražusis ir galingasis Kudukis, — viena už kitą garsiau aiškino katinui.

— Tiek amžių išgyvenau ir nebuvau mačiusi šaunesnio jaunikio.

— Kad žinotum, kai jis užgieda užmerkęs, tai mūrai ima trupėti, o bažnyčių bokštai beveik griūva.

— Kad žinotum, kai jis užgieda užsimeriaus kareivių pakelėj ji bus pavogęs iš žydo karčiamos, — pavydžiai pašnibždėjo katinui kalakutas.

Mūsų mūrų trupintojas susirinkusiom žioplėlėms jau kelintą kartą aiškino savo drabužių ir papuošalų istoriją ir reikšmę.

— Čia toji tamsiai žalia man duota arabų karaliaus už tai, kad kasdien pasaulį gelbsčiau iš tamsos.

— Na, ir kvaili tauškalai, — įsikišo Murkulis, — net senoji Maušės kumelė, kuri nežino, kad rytą ją atiduos rakaliui, galėtų pavydėti tavo neprotingumo.

— Kas ten toks? Kas ten toks? Ar girdėjot, ką tas valkata sakė?

— Taip, taip, taip, — pataikavo nuolankios vištelės. — Pamanyk, koks įžaidimas!

— Ar tu, nenaudėli, nieko nežinai apie astronomiją ir kad nuo mano galingo užgiedojimo palėpėj ima aušti diena ir teka saulė?

— Taip, taip, taip, teka, teka ir kokia didelė saulė teka, — vištos chorą gynė gaidžio garbė.

— Jeigu jau taip nori žinoti, — atsiliepė vėl katinas, — tai nuo mano dar galingesnio ir gražesnio balso, paleisto nuo miesto stogų, pavasaris ateina.

— Ką jis pasakė? Ką pasakė? Juk tai toks suniekinimas didžiojo astronomo, mūsų naujojo valdovo, — susirūpino gaidžio gerbėjos ir nežinojo, ką toliau daryti: rėkti, ar, galvą pakius po tvora, laukti, kada tie du galiūnai pražės pasaulinį karą.

Kudukis iš tiesų paraudo: negirdėta, kad kas išdrįstų apie jį nepagarbiai atsiliepti. Savo priešininką gerai įvertinęs, Kudukis nutarė pradėti mūšį riteriškai: nuleido vieną

sparną ir, sukinėdamasis įstrižai, lengvu žingsniu žengė kiemu.

Katinas irgi nesnaudė, kiek sutraukė kuprą, plačiau išsišiepė ir pavojingai išleido nagus.

— Ššš, patarčiau nuo manęs kiek atokiau sustoti. Dar šiame kieme nebuvo tokio, kuris nebūtų gailėjisęs su manim pradėjęs kovą.

— Aš reikalauju atpildo už įžeidimą. Juk aš karališkas gaidys, visa Gedinimo dinastija už mano pečių. Tu nežinai, su kuo turi reikalą?

— O tai dabar matau, kad tu neturi teisės manęs paliesti, — drožė jam pamokslą Murkulis, — aš dar aukštesnės kilmės: priklausau tik vyskupo jurisdikcijai, be to, esu kilmingasis žemaitis. Net pats tavo karalius su visom armotom negali ir žemiausiam vyskupo tarnui plauko paliesti. O ką jau bekalbėti apie mane! Tokia yra labai tobula teisybė šiame mieste, o tu, matau, kaip sveitintautis, apie tai nieko neišmanai.

Gaidys iš tikrųjų apie jurisprudenciją, žemaičius ir armotas nieko neišmanė ir toliau rengėsi likiminių mūšiui.

Nežinia, kaip mūsų istorija toliau būtų susiklosčiusi, jei ne geroji Alicija, kuri praverusi duris vištoms pabėrė gerą sauja avių, katinui pastatė šotelį ir paskelbė amžinąją taiką. Aukštoji politika, įstatymai ir privilegijos prieš lesalą pavirto niekais.

Po vakarienės tyla, paliaubos kurį laiką dar tebesitęsė. Murkulis, tingėdamas ką nors gudresnio sugalvoti, patvory patogiai užsimerkęs emė murkti. Vištelės nutilo. Tik neligai buvo ramus Kudukis, ir jis vėl pradėjo pašalius tyrinėti, kiekvieną akmenėlį kilnoti, snapu badyti kur reikia ir nereikia. Ir vėl jam parūpo katinas: ko gi jis čia susitraukęs murksi, kai kiti visi tyli? Ar negali jis ramiau snausti?

Gaidys greičiausiai dar buvo trumparegis, nenešiojo akių, ir jam pasirodė, kad ant katinio užmerkto akies tupėjo musė ar koks baisus vabalas, ir jis, nei nepagalvojęs, snapu kirto į dešinę akį!

Šimtas septyniadesimt trys tūkstančiai perkūnų ir visos karališkos armotos kartu jeigu būtų trenkusios, nebūtų labiau išgąsdinusios ir įskaudinusios katinio, kaip dabar jam sužalavo akys. Tik sucypė, suaimanavo, bet kita, sveika akimi pažino savo žudiką ir dabar: nėr tokios galybės pasauly, kuri sulaukėtų nuo teisingumo ir keršto. Akis už akį!

Gaidys šiaip nebuvo labai greitos orientacijos, bet dabar vikriai suvokė savo tolimesnį likimą. Nelaukdamas, kol tas viena-kis pavirs į tikrą smaką ir jį apsupis iš visų pusių, vištelių raginamas, šoko į šalį, visom jėgom užsikabino ant tvoros, o iš ten į gatvę.

— Prisiekiu ne tik vyskupo ir visų karalių barzdomis, jog dabar galas jam, nors

1965 m. gruodžio 25 dieną
LIET. AUDITORIJOJ,
3133 So. Halsted Street
Kalėdų vakarą

Š O K I A I

JOSEPH SNUKST POPULIARUS
ORKESTRAS
B U F E T A S
I V A I R E N Y B Ė S
Pradžia 8 v. v. Įėjimas tik \$1.00

MANIGIRDO MOTEKAIČIO FORTEPIJONO REČITALIS

ANTANAS NAKAS

Gruodžio 17 d. De Paul universiteto auditorijoje, Chicagoje, įvyko Manigirdo Motekaičio fortepijono rečitalis. Jaunasis pianistas jau ne pirmą kartą pasirodo savaiminguose koncertuose, o be to, dar laipsniškai sudaro sau gero akompanuotojo vardą. Šį rečitalį tenka skaičiuoti labai geru pavyksiu pianisto koncertu.

Pianistas bręsta, techniškos kūrinių atlikimo klūtys mažėja, interpretacija tobulėja. Jei savo laiku buvo madoje kalbėti apie aristokratią, tai Motekaičių šiandien galime skirti pirmųjų jaunuosios kartos elito, kuri savo jaunatve, pasiryžimu, energija, pasižentimu mokslui skina sau kelią ateitin.

Tradicinis koncerto programos pasirinkimas buvo vykęs. Programoje buvo atliktos J. S. Bacho, Beethoveno, S. Prokofjevo, C. Debussy ir Chopino kompozicijos. Lietuvių kompozitorius atstovavo V. Jakubėnas, kurio pianistas paskambino romantinę, moderniška harmonija paremtą, "Pasaką".

J. S. Bachas yra vienas iš tų 17-18 amžiaus kompozitorių, kurio kūrinius galima supinti ir su romantinio stiliaus kompozitorių kūrinių. Daugelio nuomone jo muzika suponuoja matematiką, kurios ritmo tikslumas, temų išplėtimas, kontrastinis balsų vedimas, preciziškai susiliejanti bendrą garų sąskambio vienatę, reikalaujanti iš klausytojo daugiau protinės, negu dvasinės įtampos. Tačiau klaidingai būtų manyti, kad Bacho kūryba paremta vien šaltu kontrastu ir apskaičiuotu. Ir šiame koncerte girdėtoje D-minor tokatoje kurią pianistas labai vykusiai atliko, trumpi rečitalai turi daug subtilaus romantinio atgarsio, kuris tik vėlesniais po Bacho laikais buvo pražydęs visame savo grožyje kitų kompozitorių kūriniuose. Bachas davė pradžią romantinei kūrybai. Šitai buvo jaučiami ir Motekaičių skambinant Beethoveno sonatą Nr. 32, ypač "Arijetos" dalyje.

Apie trečdalis koncerto programos buvo paskirta Chopino kūrybai: trys etiudai, 3 mazurkos ir Baladė G-minor.

Natūralu, kad kiekvienas pianistas, pradėjęs savo karjerą, nori išbandyti įvairių muzikos stilių kryptis. Taipgi tenka pridurti, kad beveik kiekvienas jų savo pianistiško brendimo laikotarpiu mano, jog jis pasirinktą kompozitorių gerai interpretuoja. Daugeliui sekasi geriau interpretuoti Bachą, bet Chopino interpretatorių yra labai mažai. Didžiojo lenko genijaus siela buvo trapi kaip krištolas. Tėvynės praradimas ir gaivalingas, kvapą užimantis maištas jo muzikoje prieš tėvynės pavergėjus, liaudies muzikos gelmių neišsamių grožis visada skamba jo kūriniuose kaip trapi daina, kaip gaivalingas okeano bangų ošimas.

Motekaičių pasirinktieji Chopino kūrinių techniška nesunkiai įveikiami. Jų interpretacija daugiau išlepintai klausai ne-

sudarė didesnio įspūdžio. Vietomis mazurkų tempai buvo per lėti, apatiški, nesukeliantieji lenkų tautos charakterio nuotaikos, kurios taip gaivališkai ir ugningai prasiveržia jų šokiuose. Anaipol tai nereikia, kad pianistas savo rečitaliuose turi vengti Chopino kūrybos. Kiekvienas koncertas reikalauja ilgo kruopštaus pasiruošimo, kur žingsnis po žingsnio duoda progos greičiau surasti save. Aplinka veikia menininką. Čia augdamas ir brėsdamas, pianistas savaime pasiduoda daugiau moderniosios muzikos įtakai. Jau esu kartą minėjęs, kad Motekaičių geriau sekasi interpretuoti modernių kompozitorių kūrybą negu romantinio laikotarpio muziką.

Šiame koncerte su dideliu dėmesiu teko išlausyti S. Prokofjevo sonatą Nr. 1 F-minor kurioje pianistas pademonstravo neeilinę techniką, gerą frazuotę ir stiprų jausmų prasiveržimą. Šio kūrinio interpretacija beveik prilygo paties kompozitoriaus interpretacijai, kurią teko girdėti, pačiam Prokofjevui skambinant.

Sudėtingos programos atlikimas parodė, kad Manigirdas Motekaičius visapusiškai bręsta, ir su malonumu tenka laukti jo sekančių koncertų.

bluko, o tai jau kalba apie jo paties vertę.

Beethovenas vėl buvo individualiai interpretuotas, išvengęs visos savo tragiškos didybės, jis čia panašėjo į romantiką. Labai gražiai skambėjo kantilenos, gražūs dinaminiai perėjimai, ramios nuotaikos, šviesios, tai vėl audringos gaidos vertė pervedavo klausytoją.

Tačiau savo minties gilumą, visą save patį Antanas Smetona sudėjo į Schuberto sonatą. Čia lyg pats pianistas pasikeitė. Jo grojimas dainavo, jaudino, kalbėjo, jautėsi ten minties gilumas, vėl skundas ir kančia.

10%, 20%, 30% pigiau mokėsite už apdraudą nuo ugnies ir automobilių nes
FRANK ZAPOLIS
3206 1/2 West 95th Street,
Chicago, Illinois 60642
Tel. GA 4-9454 ir GR 6-4339

LIETUVIŲ VEDAMA NAUJŲ
IR VARTŲ
AUTOMOBILIŲ PREKYBA

Neptune Motors Inc.
6516 South Western Avenue
CHICAGO, ILL. 60636
Telef. — 925-5121

Išsimokėjimai mažu nuosimūčiu per banką.
Atidara kasdien: Pirm. - Penktad. — 9 iki 9 v. vak. Šeštad. nuo 9 iki 5 v. vak., Sekmad. 11 iki 5 v. vak.
Parūpiname, automobilių pagal klientų reikavimus.

BANGA
TV - Radio - Stereo
Pardavimas ir taisymas
2740 W. 63rd Street
Tel. - 434-0421
P. Budėnas — K. Simulis

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
ir kitus kraštus
P. NEDZINSKAS, 4065 Archer
Chicago, Ill. 60632 Tel. YA 7-5986

Telydi skaidri nuotaika Ganytojo Gimtadienyje - Kalėdose ir geresnė laimė, sėkmė telanko N. 1966 metuose visus mūsų narius rėmėjus, parengimų lankytojus ir visus geros valios lietuvius.

ŠAKIŲ APSKRITIES KLUBAS

Schuberto interpretacija buvo vieni smulkmenų išbaigta.

Trumpai suglaudus, koncertas padarė gerą ir didelį įspūdį.

**GALITE UŽSISAKYTI
VAISTUS SAU IR SIUNTIMUI
Community Vaistinėje**

COMMUNITY PHARMACY
(Lietuvių vaistinė)
5000 West 16th Street
Cicero 50, Illinois
Telefonas: OLYmpic 2-0951

Kazimieras Kareckas, R. Ph., vaistinės savininkas ir C. Uglianskis, R. Ph., tiksliai išpildo daktaro receptus ne tik vietinius, bet ir gautus iš Lietuvos.

Stirbis Fuel Oils
Aliejus virtuvei ir krosnimis.
"Geresnė ir pigesnė alyva"
Tel. HEMlock 4-6264
PETER STIRBIS
6741 So. Maplewood Ave
Chicago, Ill. 60629

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI)
Sav. DAN LIUTIKAS
NAUJŲ PARDAVIMAS • VARTOJAMŲ TAIŠYMAS •
GREITAS patarnavimas • GARANTIJA • KREDITAS
2412 WEST 71ST ST. CHICAGO, ILL. 60629. TEL.: 471-2446

PLANINGAS TAUPYMAS
moka gerus dividendus
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsikvėti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

4 1/2%
Dabartinis dividendas išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
Chartered and Supervised by the United States Government
2112 W. CERRAS ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: VErde 7-7747 John J. Kuzmicki, Pres.
AUTOMOBILIAMS VIETA GRETA MŪSŲ ĮSTAIGOS

Plaukimas, nusiuntinėjimas ir paskaitos
nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų.
Kreditavimas nuo 9 val. ryto iki 5 v. vak.
Sutartiniai nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų.
Tiksliai išpildyti visų dalykų

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.
MARQUETTE PK., 6211 S. Western Pros. 8-5875
Vedėjas J. LIEPONIS
Pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val vak. Sekmadieniais atdara nuo 12 iki 5 v.v.

dėl to ir aš pats šimtą septyniolika tūkstančių kartų būčiau negyvas, — paskelbė savo karo šūkį Murkulius.

Kudukis, kiek įmanydamas, skuto jau kelinta gatvę, vertėsi per tvoras, rėkė, šaukė pagalbos, o tas baisenybė, nei kiek neatsilikdamas, vis iš paskos. Nesykį nagais jau buvo palietęs vieną kitą plunksną, bet tas tik dar labiau paskatino gaidelį paspartinti žingsnį. Dabar jis gailėjosi, kad negimė karveliu arba nors varnu, tada nebūtų jam baisūs ir viso miesto slibiniai.

Lenktynės tarp gyvybės ir mirties tęsėsi. Miestiečiai juoku netvėrė, kai matė gatvės neįprastą lenktynės ir galvojo, kad tai nauja pramoga didžiojo kunigaikščio atvykimo proga.

Kudukis tuo tarpu, apsukęs kelis miesto kvartalus, pagalbos ieškoti lėkė pas patį karalių. Juk anas turi ne tik pulkus nieko neveikiančių kareivių, bet ir armotų.

Bet karaliaus sargybiniai prie vartų stojo, apie Vilniaus gražiasias merginas kalbėjo ir visai nekreipė dėmesio, kad čia kažkas kažką veikia.

Tada gaidys, įlėkęs į kiemą, užsoko ant pilies palangės ir pasibeldė į vidų.

Bet karalius pilies viduje buvo labai užimtas, su karo vadais gėrė raudoną Anykščių vyną ir tarėsi apie rudeningų šėrų medžoklę, tai negalėjo gaidžiui pagelbėti.

Prie to paties lango labai neblogą priėjimą rado ir katinas, o karalius armotom vis dar nešaudė, tai gaidžiui labai greitai

teko dar aukščiau kapstyti. Užsoko ant pilies stogo ir manė kiek atsikvėpti.

Bet katinui mūrais laiptoti vien malonumas.

Buvo dar bokštas, tai visom likusiom jėgom pavyko užsikabinti iki pirmo langelio, paskui antro ir trečio, paskutinio.

Bet baisiausias pasaulio žvėris ir buvo baisiausias, kad galėjo prie savo aukos slinkti visais mūrais.

— Pagalbos, karaliau!

Bokštas baigėsi mažyte plokštuma, vos gaili vietoj apsisukti. Plokštumos vidury staciai įkaltas aukštas, geležinis virbalas, sieksnis, gal dviejų ilgio. Vargšui Kudukiui buvo tai kaip skėstančiam šiaudeliui. Kad ir akimirksniui pratęstas gyvenimas — vis laimė.

Žiūrėkit, tikrai, ar ne stebuklas pačią paskutinę valandėlę!

Katinas okupavo aikštelę, bet čia jo galybė ir baigėsi: geležis tai ne mūras, su savo nagais gali tik pašvilpaut.

Na, o ką tu dabar, gaideli, darysi? Tupėk ten sau pačiam lazdos gale, dairykis iš viršaus ir raudonus stogus, laimingai vaikščiojančius žmones, pavydėk nors ir menkam žvirbliui sparnų.

Sakote, suplasnoti sparnais ir šiaip taip nudribti žemėn? Ne, Kudukis nebuvo tiek kvailas ir savo skraidymo galybės nepervertino: nuo tvoros nušoka, ir tai reikia paskui skersam vaikščioti.

Gali tu būti ir labai kilnios nuomonės apie save, bet be katinio žinios nenusileisi. Tupėk ten nors ir visą gyvenimą. Tu nežinai katinio, ir dar žemačio, kantrybės.

Gaidys, žinoma, dairosi ir šiaip, ir taip, bet ten apačioj sėdi tas smakas, vieną akį teturėdamas spokso į nepasiekiamą auką.

Kodėl jis neiškapojo Murkuliu ir kitos akies? Anas būtų į tvorą kur atsitrėkęs ir užsimušęs. Nebūtų reikėję čia taip vargti. Dabar per vėlu. Po mūšio filosofuoti gali ir kvailas.

Atėjo vakaras. Paskui naktis. Pagal se-

ną papratimą Kudukis panorio, kad greičiau saulė patektų ir iš savo aukštumos užtraukė seną giesmę. Tik neilgai džiaugėsi raudonais spinduliais iš anapus kalnelių, kai tie patys šviesuliai apšvietė ir ten apačioj juodo katinio aksominį kailį.

Pone karaliau, kur tavo galybė ir visi legijonai, jei tu negali net ištikimojo gaidelio išgeibėti nuo vienakio katinio?

Prabėgo visa diena, prabėgo kita, paskui savaitė ir kita, užėjo rudens lietūs, vertė žiemos sniegą, paskui žydėjo medžiai, Neries pakrantėse giedojė lakštingalos, kara-

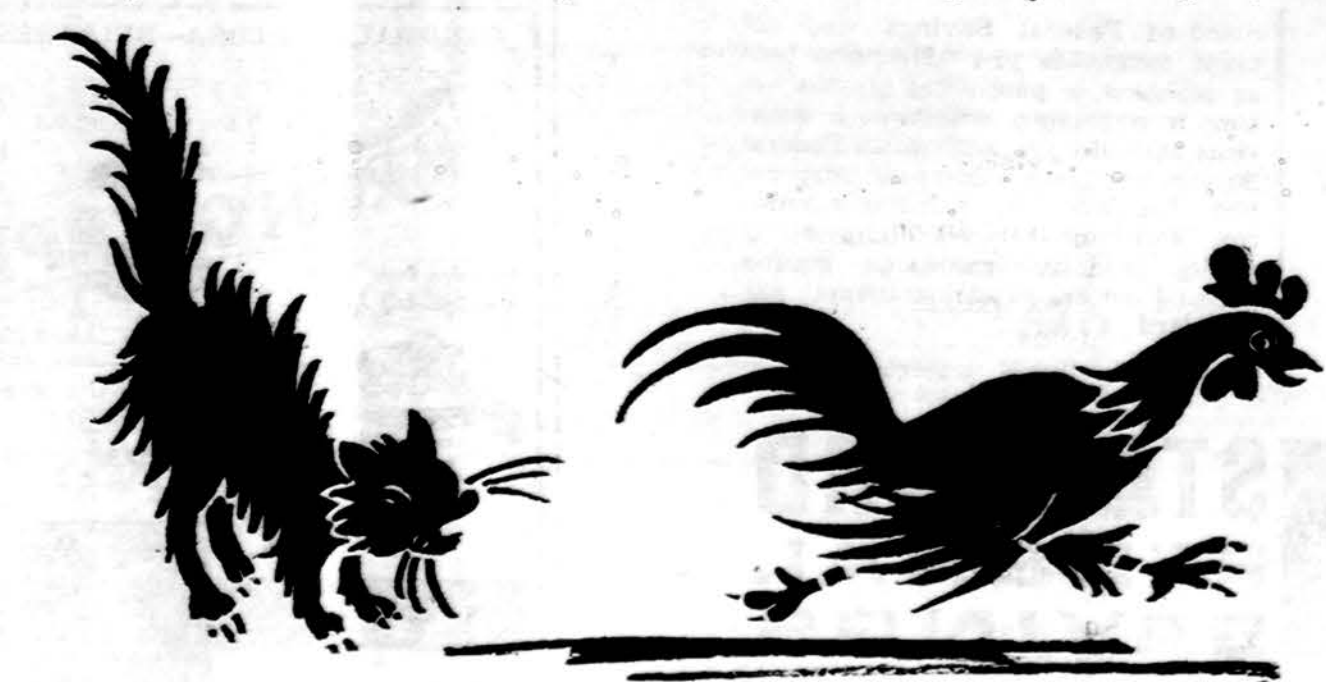
lius su visa savo galybe kelis kartus išvažiavo ir vėl sugrįžo, o vargšas gaidys vis tebetupėjo savo nelaisvėje. Kaipgi ne, jei anas žvėrių žvėris buvo prisiekęs nesitraukti nors ir iki pasaulio pabaigos.

Kai pūtė vėjai iš vakarų, kad plunksnų nedarėty, gaidys atsisukdavo prieš vėją, kai iš rytų, nusišukdavo į ten. Žmonės apačioj, nieko neišmanydami, žiūrėdavo į besisukinėjantį paukštį ir džiaugėsi, jog turi gerą vėjo rodyklę. "Bet kas ten išdrįso taip aukštai prilipti ir užkelti vėtrungę? Gera padaryta: atrodo, kaip gyvas".

Dienos ir metai padarė savo: Kudukis susitraukė, sulysio, suvargo. Vėjas, lietus, saulė jo plunksnų grožybę pavertė niekais. Ilga'miui tik kaulai ir pluoštas pilkų plunksnų beliko.

O su Murkuliu manote kaip buvo? Iš jo juodo, vyskupiško aksomo liko tik sukumpėjusi, susiraukšlėjusi oda ir po ją pikti nagai. Praeina pasaulio didybė.

Nuo anų atmintinių įvykių, matote, prabėgo daug amžių ir prabėgo pratekėjo Neri daug vandens, bet ir šiandien dar yra kas iš senolios pasakojimų atmena gaidį žemutinės pilies bokšte. Ir jeigu atsitiktų, kad koks neišmanėlis arba tiesiog visuomenės priešas imtų tvirtinti, jog ten buvusi gero meistro metalinė vėtrungė ir nieko daugiau, netikėtai.

Piešiniai Kazio Veselkos

Jokio laisvo kveptelėjimo lietuvių rašytojų suvažiavime Vilniuje

Gruodžio 13–14 d. Vilniuje įvyko rašytojų suvažiavimas. Vėsumon tuo tarpu išleistas tik pirmjūnko E. Mieželaičio pranešimas — išsami pastarųjų septynerių metų kompartijai priimtosios literatūros apžvalga, maždaug atpasakota bibliografija, autorių pavardžių ir išleistų knygų pavadinimų sąrašas.

Pačioje kalbos įžangoje E. Mieželaitis pareiškė, kad dabartinės lietuvių literatūros kūrybinės minties svarbiausias šaltinis buvęs komunistų partijos XXII suvažiavimas, o naujuosius rašytojų horizontus nubrėžę „labai svarbūs TSKP CK spalio plenumo nutarimai“. Nauji uždaviniai Lietuvos rašytojams, anot Mieželaičio — Lenino 100 sukaktis ir Rusijos revoliucijos 50 metų sukaktis. Klausimų, kuriuos prieš suvažiavimą spau-

doje kėlė kai kurie literatūros kritikai, rašytojai ir inteligentiški skaitytojai, E. Mieželaitis visiškai nepalietė, arba tai bent nepateko į beveik pusantro puslapio laikraščiuose užėmusią, nors ir sutrumpintą stenogramą.

Rytojaus dieną po suvažiavimo Vilniaus laikraščiai pranešė, kad suvažiavimas išrinko delegatus į Maskvoje įvyksiantį sovietinių rašytojų suvažiavimą (atsiūt, Lietuvos rašytojų sąjunga nėra pati sau organizaciją, o rusų dominuojamos sovietinių rašytojų sąjungos padalinys), ir išrinkta nauja Lietuvos rašytojų valdyba. Nei delegatų, nei naujos valdybos narių pavardžių tuose pranešimuose dar nebuvo: lyg išrinkimas būtų negalutinis ir dar reikalingas kur nors patvirtinti, prieš skelbiant jį viešai. (ELTA)

KALBĖDAMI APIE LITERATŪRĄ, PALIUDIO KLASIŲ BUVIMĄ

Benagrėnėjant dabartines literatūros problemas Lietuvoje, dar prieš rašytojų suvažiavimą (ir prieš Mieželaičio kategoriską pakartojimą, kad rašytojų įkvėpimo šaltinis tebeturi būti komunistų partijos vadovybės nutarimai), vienas diskusijų dalyvis, samprotautojams apie naujus laikus, priminė, kad „pagrindiniai socialistinio realizmo kriterijai 1965“ (D. Šniukas, Tiesa, 1965 / 280).

Tas rašytojas sutinka, kad „mums nėra būtina turėti lietuvišką romaną iš kirpėjų, gaisrininkų ar laikraštinių gyvėnimo... Bet ar mes galime nuimti iš dienotvarkės šūkius: mums reikia knygų apie kolkūzinį kaimą; mums reikia knygų apie darbininkiją; mums reikia knygų apie inteligentiją. Čia jau ne profesijos. Čia klasės, čia socialiniai sluoksniai — su savo problematika, savo psichologija“.

Taip — sąmoningai ar netyčia — tvirtinama, kad „naujoji beklasė visuomenė“, kuria, kaip teigia režimo ideologai, jau

ir Lietuvoje sukūrusi sovietinė santvarka, vėl yra trys klasės: kolchozininkų (kaimiečių žemdirbių), miesto proletarų (pramonės darbininkijos) ir inteligentijos (vadovaujančių pareigūnų).

Klasių buvimą sovietinėje santvarkoje liudija daugelis ir kitų reiškinų, jų tarpe stipendijos studentijai. Lietuvoje dabar apie 70% studentų gauna stipendijas, 30 ar 35 rublius per mėnesį (maistas studentiškoje valgykloje — 25 rb., vieta bendrabučio kambaryje — 1.50 rb., kitiems reikalingas lieka pusketvirtas ar pusastunto rublio per mėnesį). Stipendijų neskiriama tiems studentams, kurių tėvai išgali juos išlaikyti. Taigi, yra išsiginčiję ir neišsiginčiję klasės. (E.)

Proto trūksta tam, kam trūksta tvirtos valios. — Shakespeare

Tinginio liežuvis niekada netinginauja. — Anonimas

Mokėjimas valdyti patį save tai vienintelė laisvė, kuria gali džiaugtis žmogus. — Perthes

Nadas Rastenis, vienas žymiausių šiuolaikinių lietuvių kūrėjų, visuomenininkų ir kultūrininkų. Sukurtas gyveno Baltimorėje. Yra išvėręs apšviestas poeto eilėraščių anglų kalbon. Jo išvėręs Baranauko „Anykščių šilė“ išleido „Lietuvių Dienos“ 1956 m. Rankraštyje turi išvėręs anglų kalbon Donelaičio „Metus“. Nadui Rasteniui 1966 m. sausio 4 d. sukanka 75 metai.

KRONIKA

• Iš Lietuvos katalikų mokslo akademijos veiklos. Praėjusią vasarą buvo pranešta L. K. M. Akademijos Centro valdybos ir Revizijos komisijos rinkimai. Visiems — 188 nariams buvo išsiuntinėti balsavimo lapai. Balsavime dalyvavo 113 narių, tai yra 60%.

Naujai išrinktieji į Centro valdybą spalio 16 d. posėdyje pasiskirstė pareigomis taip: pirmininkas — prof. Antanas Liutimas, SJ, I vicepirmininkas — prof. Zenonas Ivinskis, II vicepirmininkas — prel. Ladas Tulaba, sekretorius — kun. Rapolas Krasauskas, išdėninkas — prel. Paulius Jutulius, archyvaras — kun. dr. Juozas Vaišnoras, MIC.

Istorijos Mokslų sekcija savo atstovu į Centro valdybą pasiskyrė kun. prof. Stasį Ylą.

Spalio 20 d. išėjo iš spaudos Akademijos leidinys: KUN. ANTANAS STANIUKYNAS. Tai monografija, parašyta prof. dr. A. Kučo. Knyga yra viena iš serijos: NEGEŠTANTIEJI ŽIBURIAI, ji turi XVI+208 psl. Akademijos nariai ją jau nauda už pusę kainos, t. y. už 2 dol.

Lapkričio 22 d. išėjo iš spaudos L. K. M. A. METRAŠTIS I tomas. Knyga yra X+373 psl. Centro valdybos 1965. VI. 14 d. nutarimu nariai, užsimokėję nario mokestį, METRAŠTĮ I t. gauna nemokamai.

Filmų įvairumai

STASE SEMENIENE

Civilinio karo atkūrimas

Civilinio karo barbariškumas, koks jis siautėjo Ispanijoje trejetą metų (nuo 1936–1939 m.), lyg koks Antro pasaulinio karo preliudas, yra šmėkšku realumu atvaizduotas įdomiausiame dokumentiniame filme „To Die in Madrid“.

Tas kartusis 1930-tųjų metų merdėjimas bei basioji 1940-tųjų metų repeticija, realiai suskuta, atvaizduota nuo respublikos gimimo iki jos mirties.

Tai yra prancūzų filmas su anglų komentarais. Įkalbėtai Sir John Gielgud (britų lietuvių aktorius), Irene Worth, William Hutt ir George Gonouau. Jis buvo sudarytas iš kronikinių nuotraukų, rastų Londono, Paryžiaus, Berlyno, Maskvos ir New Yorko archyvuose, ir iš individualių fotografijų, faktiniai davusių mūsų laikuose — įvykių scenos.

Karo siaubingosios agonijos, karių bei civilių žiauriai išgyventos, skleidžiasi balsu kontrastu su grynu, idilišku krašto grožiu.

Komentarijaukiai surašyti, neslepant nusikaltimų bei žiaurumų arba didvyriško drąsumo iš abiejų pusių. Kai kurios scenos yra pa-

ryškintos su paprasta melancholiška gitaros melodija. Yra Bernanos ir Malraux ištraukos ir taip pat nužudyto Frederico Garcia Lorca.

Parodoma Guernica ir ilgasis Alcazaro prie Toledo gynimas; parodomos Franco kariuomenės judėjimai skersai Ispanijos tragiško vėjo; parodomos herojai ir žudikai, kurie kartais buvo tie patys vyrai.

Cia respublikonams yra tarptautinės brigados. Čia sukilėlius ir nacionalistus yra Hitlerio legionai ir Mussolinio daliniai.

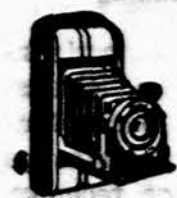
ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams skelbimų rėmai, metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginai 7-7258-59

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS

Daug sutapysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis Kalėdoms. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atsargos pirma, ir ketvirt, vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Tel. PR 6-8998

Pristatome Visokių Rūšių STATYBŲ IR NAMŲ PATAISYMIŲ MEDŽIAGĄ

CARR MOODY LUMBER CO.

STASYS LITVINAS, Prez.
3039 So. Halsted St., VI 2-1272

Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai.

Rastinė atidara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. p. p.

LINKSMŲ ŠV. KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ visiems prieteliams ir rėmėjams

linki

TAURAGES KLUBAS

Taupykite

MES MOKAME **4 1/2** % ANT VISŲ SĄSKAITŲ

Daugiau kaip 50 metų sažiningai patarnaujame lietuviams.

Kiekviena sąskaita ligi \$10.000 apdrausta Federalės valdžios agentūroje

August Saldukas, Prezidentas

4040 Archer Ave. Chicago, ILL. 60632
Telef. CL 4-4470

GARDZIAUSIA DUONA—BULKUTĖS—SAUSAINIAI—TORTAI

BRUNO KEPYKLA

Kas Valgo Bruno Duoną Visad Žydi Kaip Agurkai!

Sav. BRUNO MACIANSKIS

3339 So. Lithuania Ave
Tel. CL 4-6376

Daugelis jaunesnės kartos, kurie skaitė Hemingway, atras šį ispanų karo pasakojimą labai ryškiai bei gyvai apiburdėję.

Či baugiųjų scenos palieka irėtos atmintyje ne tos, kurios kalba apie didvyriškumą bei žmonių įsitikinimus, o to nekalto vaiko žvilgsnis, gulintis nei gyvo, nei mirusio, tik laukiančio kažko ateinančio.

Filmas yra dedikuotas karo korespondentams, žuvusiems Ispanijoje, ir tai yra labai jautrus ir gilus jų pagerbimas.

PAPUOSKITE BUTĄ NAUJOMIS UŽUOLAIMOMIS. DAR SUSPĖSIME PAGAMINTI ŠVENTĖMS. TIK PASIRINKITE PAS

STEIN TEXTILE CO.

urminėmis kainomis iš tūkstančių jardų užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritimų: damasko, brokados, „boucle's“, „fiberglass“.

PIRKŠIT NEBRANGIAI IR GAUSIT DOVANĄ.

Stein Textile bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių, šilko, nylonų, taffetą, aksomo, angliskų medžiagų paltams ir kostiumams siuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas.

616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737

Atdara kasdien ir sekm. 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmad. uždaryta

Nemokama vieta mašinoms už kampo į šiaurę Jefferson St. Chernin's aikštėje

SENIAUSIA IR VIENA IS PIRMŲJŲ SIUNTINIŲ SIUNTIMO ĮSTAIGŲ JUNGTYNĖSE VALSTYBĖSE

GLOBE PARCEL SERVICE, Inc.

Garantija: siuntinys pristatomas geriausiame stovyje trumpiausiu laiku jūsų giminei SSŠR.

Jūs siuntinys pilnai apdraustas prieš bet kokią riziką. Jokio pridedamo mokesčio siuntinio gavėjui.

Turtingas įvairių gaminių, medžiagų ir kt. produktų pasirinkimas mūsų pagrind. įstaigų ir skyriuose. Kainos be konkurencijos.

PAGRINDINĖ ĮSTAIGA:

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 Walnut St., Philadelphia, Pa 19106

Telefonas — WA 5-3455

CENTRALINĖ ĮSTAIGA NEW YORKE

220 Park Avenue South, kamp. 18th Street

Telefonas — 982-8410

KREIPKITES Į MŪSŲ SKYRIUS VISUOSE JAV DIDMIEŠCIUOSE.

VANDER WAGEN

ANGLYS

SINCLAIR ALYVA

3605 West 63rd St.

POrtsmouth 7-8020

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų modernių baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atdara pirmad. ir ketvir. 9–9 val., antr., treč. ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 v. po pietų

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING

4 1/2 % Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas

PINIGAI INESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: ANTRAD. ir PENKT. 9 v. r. iki 5 v. v. PIRMAD. ir KETV. 9 v. r. iki 9 v. v. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta

STANDARD Safety... ASSURED and INSURED!

Turtas
\$95,000,000.00

Rezervai
\$9,200,000.00

4 1/4 % Current rate per annum
4 Times a Year

All Savings in by the 15th
Earn from the 1st

Atdara: Dien. 10am. — 9 to 5
Tun. 10am. — 9 to 4
Šet. — 9 to 12
Ved. — Closed

STANDARD FEDERAL SAVINGS

4192 Archer Avenue * Chicago, Illinois 60632 * VI7-1140

Standard Federal Savings visų sutaujų saugumas yra užtikrintas mūsų pajėgus ir pastovus įmonės dimo ir apgalvoto veikimo... ie kiekviena sąskaita yra apdrausta Federal Savings and Loan Insurance Corporation, J.A. Valstybių valdžios agentūros. Norėdami saugaus taupymo ir aukštų pajamų, išmokamų keturis kartus į metus, pradėkit taupyti pas Standard Federal.

Chicago's apylinkė pajėgiausias

ISIJUNGIANT Į DVASISKIŲ IR PASAULISKIŲ DIALOGĄ

(Atkelta iš 3 psl.)

nėję plotmė: per socialius sam-
būrus, labdaros draugijas ir
institucijas, per dialoginius po-
kalbius su kitatikiais, nekrikš-
čionimis ir ateistais, per spaudą
ir kitas komunikacijas moder-
nias priemones. Visa tai atlieka
pasauliškai. Tik dėl vienybės
išlaikymo norima, kad visa tai
būtų daroma su Bažnyčios ati-
tinkamos institucijos žinia. Šis
pastarasis momentas ir yra ju-
risdikcinis momentas. Nauja
yra apaštalinio dvasios suin-
tensyvinimas naujais būdais ir
naujomis priemonėmis.

— Ar pakrikštytas žmogus
savime — ir be hierarchijos
pavedimo — gali ir turi apaš-
taliauti?

— Sakralinio požiūriu — taip.
Jurisdikcinėje plotmėje — ne. Rei-
kia įgaliojimo.

— Jeigu pasauliškiai yra sa-
moningai bei atsakingai apaštalai
modername pasaulyje, tai jie
turi būti ir savarankiški, nes
atsakingumas be savarankiškumo
yra neįmanomas. Ar jie at-
sakingi už patį uždavinį, ar tik
už uždavinio įvykdymo sėkmę?

— Absoliutaus savarankiškumo
tikslingai veikiant nėra. Yra
moderotos savarankiškumas
ant tiek, ant kiek reikalingas
išlaikyti misijų tikslo vieningu-
mas.

— Kas apsprendžia pasauli-
škų vietą bei vaidmenį Bažnyčio-
je: pati Bažnyčios sąranga ar
dvasiškios istorinės nusistatymai?

— Sakralinį vaidmenį — pati
Bažnyčios sąranga, o jurisdik-
cinį — istorinės sąlygos.

— Pasauliškiai nori žinoti,
kas yra dabartinis jų vaidmens
pabrėžimas, gyrimas: dogmati-
nė tiesa, galiojanti visiems am-
žiams ir visoms tautoms; ar tik
istorinis reikalas, praeinaš ir
todėl aprėžtas tiek savo verte,
tiek savo prasme?

— Įsamonimas juose glūdin-
čio sakramentinio charakterio
— tai dogmatinė tiesa ir suin-
tensyvinimas misijinio darbo —
tai istorinė tiesa.

— Kaip galėjo įvykti, kad
per pusantro tūkstančio metų

pasauliškiai buvo tarsi medžia-
ga, kurią lietė hierarchijos vei-
kimas? Ar tai buvo nesusipra-
timas, ar blogybė?

— Pasauliškiai savo sakrali-
niū charakteriu ir religijos gy-
venimu ir per tą pusantro tūk-
santio metų veiklę į aplinką. Dėl
to visą laiką vyko misijų dar-
bas. Bažnyčia augo krikščionių
skaičiumi, didėjo tiek horizon-
taliai, tiek vertikalčiai. O ju-
risdikcinio požiūriu Bažnyčios
istorijoje pasitaikė ir nesusipra-
timų ir klaidų. Tai yra žmogiš-
kasis elementas ir kartu istori-
nis momentas.

— Kodėl per ilgus amžius pa-
sauliškiai nežinojo, kad jie ne-
šioja savyje karališkąją kuni-
gystę ir esą šventoji tauta?

— Ne pavadinime esmė. Gal
dauguma to termino ir nežinojo,
bet to termino turiniu daugelis
gyveno. Ir dėl to turime Bažny-
čios istorijoje daugybę šventų
jų, asketinio ir misijinio gyve-
nimo didvyrių, įvairiausių būdų
šventėti ir šventais tapti. O pa-
padinimas "Dievo tauta" ar
"šventųjų tauta" tuo pačiu in-
dividualaus šventumo netekia.

— Šventųjų tauta terminas yra
perimtas iš šv. Pauliaus apaš-
talo ir pirmųjų krikščionių
šimtmečių tikinčiųjų faktiškojo
vadinimo.

— Kodėl dvasiškiai nustumia
pasauliškumą į antraeilį rangą
ir tuo palaiko toliau luominę
sąmonę?

— Jurisdikcinio požiūriu ne-
tik pasauliškiai, bet ir žemes-
nieji dvasiškiai yra skirtingo
rango pagal atliekamas bažny-
tines funkcijas ir hierarchinį
poaukštį. Ir pasauliškose tarny-
bose ne visi yra prezidentai, nei
ministeriai, nei rektorai, nei
profesorai. Jie darbo požiūriu
yra taip pat labai skirtingo ran-
go.

— Baigdamas noriu išreikšti pa-
dėką prof. A. Maceinai už at-
virumą ir pasauliškų vardu pra-
bilimą. Aš gerai nuvokiū, kad
jis keliuose klausimose yra
daug gilesnis negu pasisakė ir
daug geriau galėtų pats atsai-
kyti už mane, bet jis nori šiuo
kartu atstovauti eilinį kataliką

KRONIKA

• Sukaktuviniai skulptoriai.
Skulptorius Antanas Aleksan-
dravičius gruodžio 3 d. sulaukė
80 metų amžiaus. Dailininkų
sąjungos Kauno skyrius suren-
gė jam pagerbtuves. Vilniuje
apie sukaktį susigriebta viešai
pranešti tik po to, gruodžio 9 d.

A. Aleksandravičius per 65
metus skulptoriaus kūrybinio
darbo esąs sukūręs jau daugiau
kaip 800 bareljefų ir biustų.
Anksčiau buvo plačiai žinomi
jo sukurti Lietuvos kunigaikš-
čių ir mūsų laikų žymiųjų Lie-
tuvos asmenų biustai. Dalis jų
puošė Korp! Neo - Lithuania
namus, kuriuose skulptorius
Lietuvos nepriklausomybės lai-
kais gyveno. Tarp vėlesniųjų A.
Aleksandravičiaus darbų dabar
minimi K. Markso ir keturių
lietuvių komunistų portretai,
Kapsuko ir Angariečio portre-
tai, J. Janonio skulptūra, bet ir
A. Strazdelio paminklas Kama-
juose, M. Valančiaus pamink-
las Varniuose.

Skulptoriui Jokūbui Dagui,
gyvenančiam Toronte, Kanado-
je, gruodžio 16 d. sukako 60
metų. Baigęs Biržų gimnaziją,
1927-1932 jis mokėsi meno mo-
kykloje Kaune. Vėliau mokyto-
javo gimnazijoje. Kūrybiniam
skulptoriaus darbui ryškiau at-
sidėjo pokario metais, gyven-
damas Kanadoje. Ypač mėgsta
skulptuoti savo darbus medyje.
Skulptūrinės Dagio figūros yra
gerokai stilizuotos, tačiau ne-
nuėmė ligi abstrakto. Dalyvau-
ja grupinėse lietuvių ir kana-
diečių menininkų parodose. Su-
kakties proga jubilias laikra-
stininkams yra pareiškęs: "Jei
gyvensiu ir dar turėsiu tiek jė-
gos, kiek dabar, dar nemažai
padarysiu ir pasirodysiu su sa-
vo paroda."

• Daugiau kaip prieš metus
Vilniuje įsteigta teatro ir mu-
zėjų komisija, kuri kategorijomis
išsireiškė, kad tuo įtrauktą į
dialogą platesnę masę lietuvių
tikinčiųjų į Kristaus įvykių
šėganyką.

Šiuo rašiniu, manau, pokalbį
tik pradėsime, o nebaigsime,
nes šiuo laiku viską apspėsti
apie pasauliškų apaštalinumą,
kai dar neturime po ranka išlei-
sto "Pasauliškų apaštalinumas"
dokumento, kurį parengė Vati-
kano II susirinkimas ir kurio
turinio mes dar pilnai nežinome.

zikos muziejuje, tarp 80 tūk-
santų dar ne visai sutvarkytų
ekspонатų, turima keletas dar
nespausdintų B. Sruogos rank-
raščių. Muziejus yra buvusio-
se grafų Umiastovskų namuo-

se. Trakų g. 2 nr. Ten, pačioje
šio šimtmečio pradžioje, vykę
pirmieji slapsti lietuviški vaidini-
mai. Muzėjaus vedėja yra G.
Aleksienė.

Šventų Kalėdų ir Naujų Metų proga
draugus ir klientus sveikiname ir linkime,
kad išsipildytų jūsų troškimai bei pageida-
vimai.

COSMOS TRAVEL BUREAU, INC.
ir
COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION
45 West 45th Street New York City

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujų Metų
linkime mūsų draugams, klientams ir pažįstamiems!

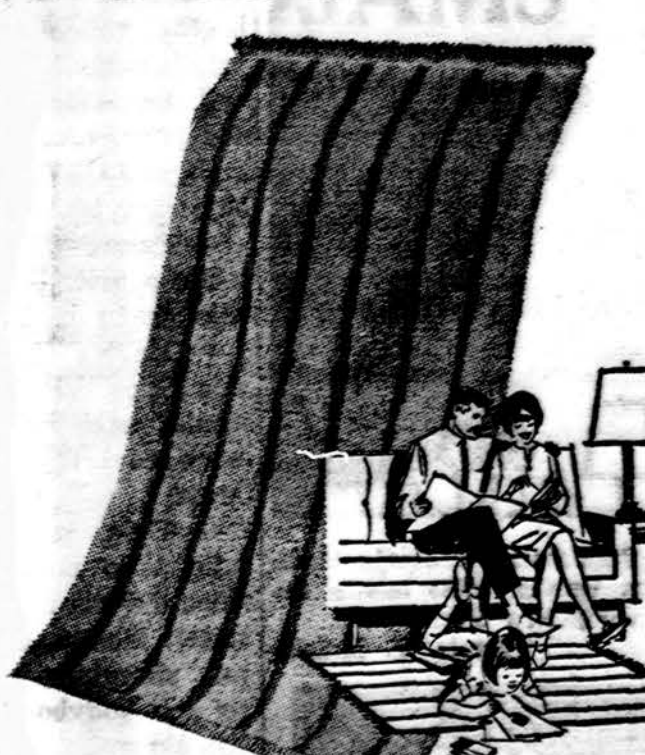
EMILIJA IR MARIJUS KIELOS
87th Street and Central Avenue, Tel. 857-9525
Oak Lawn, Illinois 60459

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ
Linkime visiems savo klientams ir draugams!
PEOPLES CLOAK & BRIDAL SHOP
MRS. K. P. DZIUBAK
Suknelės, Paltais, Eilutės ir Kailiai, Vestuvių Vėlonai ir Suknės
Mūsų Specialybė
1711 W. 47th St. Tel. CLiffside 4-6181 Chicago 9, IL.

LINKSMŲ ŠV. KALĖDŲ ŠVENČIŲ
linkių visoms savo klientams ir draugams
MARINELLO BEAUTY SHOP
VISO RŪŠIŲ GROŽIO KULTURA
MRS. JOSEPHINE CHIPAS, savininkė
Šeštad. nuo 9 r. iki 6 v. v. Kitomis dienomis nuo 9 v. r. iki 9 v. v.
Pirmadieniais, trečiadieniais ir sekmadieniais uždaryta.
3600 S. Emerald Ave. — Tel. LA 3-9741. Įėjimas iš 36-tos gatvės

Linksmų Šv. Kalėdų Švenčių
Linki
K. VALDIS REAL ESTATE
NOTARY PUBLIC
2458 West 69th St. RE 7-7200

KILIMĖLIS -
TAUPYTOJAMS
DO-
VA-
NA

Gausite šį puikų kilimėlį dovanų, kai District Savings bendrovėje at-
darysite \$200.00 ar didesnę sąskaitą, arba prie dabar ten laikomos
sąskaitos pridėsite šią sumą. Kilimėlis austas iš medvilnės (80%)
ir dirbtinio šilko (20%), nugarėlėje turi nesteliamą ir saugų žiupenį.
Tinka koridoriams, gyvenamiesiems arba bet kuriam kambariui. 27 x 48
colių kilimėlį galima pasirinkti šių ryškių spalvų: tamsiai žalsvos, auk-
sinės ir raudonos. Tik vienas ki-
limėlis šeimai. Prašome nusiųsti
reikavimų paštą, nes negalėsi-
me patenkinti. Dovanų dalini-
mas prasidės gruodžio 23 d. ir pa-
sibaigs sausio 25 d.

4 1/4%
ON INVESTMENT
ACCOUNTS

DISTRICT SAVINGS
3430 South Halsted • Chicago • Phone 254-0104
Assets over \$28,000,000.00 • A. J. Aukers, President

DRAUGAS, penktadienis, 1965 m. gruodžio 24 d.

4 1/2%
current dividend

Paskolos duodamos ilgam laikui, mėnesiniais išsimokėjimais

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632

Valandos: Pirmad., Antrad., Penkt. ir Šeštad. 9 v. r. — 4:30 p. p.
Trečiad. uždaryta; Ketvirtad. 9 v. r. — 8 v. v.

FRANK'S T.V. & RADIO, Inc.
3240 SO. HALSTED STREET Tel. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS TVIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS,
RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS,
ORO VESINTUVAI — SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO
M. R. NELSON,
SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3911 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų
Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEDarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių

EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS
4695-07 South Hermitage Avenue
Tel. YArds 7-1741 2
4330-34 South California Avenue
Telef.: LA 3-0440 ir LA 3-9852

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
2533 West 71st Street Tel. GR 6-2345 - 6
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108 - 09
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME

THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-9600

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYGIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų laidotuvių
ir kitų papuošimų
2445 West 63rd STREET
Telef. PR 8-0833 PR 8-0834

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. Virginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2223

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138 — 1139

VASAITIS - BUTKUS
1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1005

JEI JŪS NORITE SIŪSTI
SIUNTINĮ - DOVANAS Į USSR
NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS
FIRMOS
PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
(LICENSED by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA
1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y., IN 7-5522

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių
pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigoje, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvai-
riausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų.

Firma - skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro,
šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y. NEW YORK 3, N. Y. NEWARK, N. J. SOUTH RIVER, N. J. UTICA, N. Y. FARMINGDALE, N. J. PHILADELPHIA 23, PA. ALLENSTOWN, PA. ROCHESTER 5, N. Y. LOS ANGELES 1, CAL. CHICAGO 25, ILL. BALTIMORE 31, MD. BUFFALO 12, NEW YORK DETROIT 12, MICH. HARTFORD 6, CONN. JERSEY CITY, N. J. SYRACUSE 7, N. Y. CLEVELAND 13, OHIO HAMTRAMCK, MICH. SO. BOSTON, MASS. TRENTON 16, NEW JERSEY	1530 BEDFORD AVE. 78 SECOND AVENUE 314 MARKET STREET 46 WHITEHEAD AVENUE 968 BLECKER STREET FREWOOD ACRES 631 W. GIRARD AVENUE 126 TILGHMAN STREET 558 HUDSON AVENUE 107 SO. VERMONT AVENUE 1241 NO. ASHLAND AVENUE 1900 FLEET STREET 701 FILMORE AVENUE 11601 JOS CAMPAL AVENUE 643-47 ALBANY AVENUE 302 GROVE STREET 1200 SOUTH AVENUE 0228 KENILWORTH AVENUE 11389 JOE CAMPAL AVENUE 396 W. BROADWAY 1152 DEUTZ AVENUE	IN 7-6465 OR 4-1540 MI 2-3452 OL 7-6320 RE 2-7474 263-0924 PO 8-4597 RE 5-1054 232-2942 DU 5-6559 HU 6-2818 DI 3-4240 TX 5-0700 TO 6-0298 CH 7-5164 RE 5-6368 GR 3-9744 PR 1-0896 TO 6-3860 AN 8-1120 EX 2-0306
--	---	---

Moterų gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 6507 S. Troy St., Chicago, Ill., 60629
Tel. 925-5988

NAUJŲJŲ METŲ SAPNAS

SOFIJA OŽELIENĖ

Už lango užavo vėjas ir blaškėsi sniegas.

— Pyksta senieji metai, nenori užleisti vietos naujiems, ar ne, senele? — pastebėjo Daina, užskleisdama lango užuolaidas.

— Atrodo, pyksta, — nepakeldama akių nuo rašinio atsakė senele.

— Senele, tu šiandieną kitokia... Ne kasdieniška. Rašai, vartai albumą su senomis nuotraukomis. Žinau, prisimeni namus, tėvynę, senelį, žuvusį Vorkutoje. Verčiau papasakok man, kaip Lietuvoje sutikdavote Naujus metus, — meiliai glaudėsi prie senelės lėpūnėlės dukraitė.

— Žinai, senele, po poros metų, kai man sueis septyniolika, tėveliai pažadėjo paimti mane į Naujųjų metų sutikimą. Tėvelis pakvietė mane pirmam valsui, — džiaugėsi mergaitė.

— Senele, kaip manai, kokia bus mano pirmoji balinė suknėlė? Mamytė labai tinka balta, ilga brokato suknėlė.

— Tik ne brokato. Jaunai mergaitė gražiausiai pritinka plati, lengvutės medžiagos — kaip baltas pūkų debesėlis.

— Kaip baltas pūkų debesėlis, — svajingai pakartojo Daina. — O dabar papasakok savo pirmąjį Naujųjų metų sutikimą.

— Mano pirmas Naujųjų metų sutikimas buvo istorinis, surištas su Lietuvos laisvės paminėjimu, — pradėjo sušimęsi senele, lyg versdama daugelio metų praeities lapus. — Laimėjusi laisvės kovas, tėvynė kėlėsi naujam gyvenimui. Kūrybinis entuziazmas palietė viską. Vienas pirmųjų kultūrinių laimėjimų buvo dramos ir operos teatrų įkūrimas. Operos teatro atidarymas įvyko naujų 1921 metų išvakarėse. Statė Verdi operą "Traviatą". Alfredą dainavo Kipras Petrasuskas. Violeta buvo Adelė Galaunienė. Spektaklis buvo aukšto meninio lygio. Ovacijoms nebuvo galo. Tai buvo pirmą kartą mano gyvenime ir aš ją stipriai išgyvenau. Tik prieš pusmetį su tavo seneliu vedė, mes sėdėjome teatro ložėje su senelio korporacijos kolegomis

— mokslo draugais. Jie visi labai džiaugėsi, susilaukė savos operos savoje tėvynėje. Prisiminė Petrapilio ar Maskvos studentavimo laikus, kai tekdavo nuo pusiauakčio ištovėti eilę prie teatro kasos, neretai ir pietus paaukoti, kad išgirstų pasaulinio garso dainininkus. O čia — savo opera, miela širdžiai. Ir ta simbolinė balta rūtos šakelė purpurinėje uždangoje...

— O kitus metus kaip sutikdavote? — nedavė atsikvėpti senelei Daina.

— Eilę sekančių metų sutikimą rengė vyriausybė (diplo-
matiniam korpiui ir visuomenei) Metropolit salėje. Įsisteigus Karininkų ramovėi, — ten vykdavo visi parengimai. Ypačiai įspūdingai būdavo sutinkami Naujieji metai naujoje ramovėje. Erdvi, su stilizuotu lietuviško meno langų vitražais, baldais, su įvairių spalvų šviestų efektais — buvo jauki ir savita. Prieš pat dviliktą valandą vyriausybės lydimas atvykdavo valstybės prezidentas, maršas

garsais sutinkamas. Vidurnaktį suskambėdavo tautos himnas, po jo sekė prezidento žodis ir sveikinimas kiti kito su taure šampano. Bilius prasidėdavo Štrauso valsas, dažniausia Mėlynos Dunojaus garsais.

— Oi, kaip gražu, — susižavėjusi sušuko Daina.

— Tikrai, vaizdas buvo gražus ir didingas, — patvirtino senelė.

— Aš niekaip negaliu įsivaizduoti senelę jauną, šokančią, — šelmiškai šyptelėjo dukraitė.

— Negalėtinga jaunystė! — susijuokė senele ir toliau tęsė pasakojimą. — Plačiau Kaulo publikai Naujųjų metų sutikimą kasmet rengė Karo muziejus, paskelbdamas: "Visi, kas neturi kur Naujų metų sutikti, laukiami Karo muziejuje". Ir suplaukdavo minios. Muziejus gražiai iluminuotas, daugybė deglių, invalidų orkestras groja šaunius maršus. Fejerverkai kyla aukštyn ir krenta margaspalvėmis kaskadomis... Bokšto laikrodžiui dviliktajam dužiai nudažius, sugausdavo Laisvės varpas ir tūkstantinės minios krūtynėse galingai aidėjo tautos himnas. Pasigirdavo Karo muziejaus viršininko patriotinė kalba.

— Valandėlę tylėjusi, Daina paklausė:

— O kada įvyko mano mamytės pirmas Naujųjų metų sutikimas?

— Jis buvo istorinis, kaip ir mano. Paskutinis laisvos tėvynės Naujųjų metų sutikimas. Po pusmečio bolševikai pavergė Lietuvą.

— Senele nutilo, pasinėrusi praeitin.

— Gražiausias jaunystės svajas audė dukraitė...

— Daina pasijuto kylanti aukštyn, balto pūkinio debesėlio nešama.

— Tai mano balinė suknėlė pavirto pūkinio debesėliu, — manė ji, vis kildama aukštyn. Akinančiai švietė Paukščių Takas. Bedugnėje dangaus mėlynėje didėjo žvaigždės. Akimirka — debesėlis smigo žemyn ir užkliuvo aukštų kedrų viršūnėje. Beribėje sniego dangoje Daina išvydo judančias švieles — lyg švento Jono vabalėlius... Ji žinojo, — tai kanki-

— Irena Stankūnaitė dainuoja Madison Sq. Garden laike laisvės demonstracijos New Yorke.

Nuotr. V. Maželio

Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso klausimais kalbasi (S k. d.): PLB Jaunimo metų tautos komisijos sekretorė Jūra Gailiūnaitė, PLB valdybos sekretorė ir PLJK finansų komisijos vicepirmininkė Milda Lenkauskienė ir Aldona Kamantienė

Antanas Nakas
Iš 1966 sausio 8 d. atidaromos parodos Čiurlionio galerijoje, Chicagoje

nių vėlės. Eilių eilės užpustytų kapų... Kuris senelio? — Aš čia, — iš dausų pasigirdo ramus senelio balsas. — Išsusi ramybėje, jūsų maldos man padėjo.

— Seneli, — veržėsi prie kapo Daina, bet pakilęs debesėlis nešė ją tolyn, į senelio tėviškę, prie Žaliosios. Graudžiai gaudė Žalioji giria. Ir čia, tarp šimtamečių medžių klyjo daugybė žiburėlių — žuvusių partizanų vėlės.

— Amžina atilsį duok joms, Viešpatie, — sukalbėjo ji. Sodybos vietoje stūksojo griuvėsiai. Išlikusi tik vienintelė aukšta, sodri, žalsvai sidabrinė eglė.

— Senele! — netverdamą džiaugsmu balsiai sušuko Daina.

— Dainele, kas atsitiko, ar susapnavai ką? — įpuolė persigandusi senelė.

Daina sėdėjo lovoje plačiai pravertomis akimis. O, tai buvo sapnas. Visa virpėdama ji glaudėsi prie senelės.

— Paklausyk, kokį nuostabų sapną mačiau.

— Rytą papasakosi, nurimk, mažyte.

— Ne, ne, tu tik paklausyk, — karščiojosi Daina. — Tik įsivaizduok — baltas pūkų debesėlis nunešė mane į Sibirą prie senelio kapo. Išgirdau senelį. Jis pasakė, kad mūsų maldos jam padėjo, ir jis išlisis ramybėje. Jo žemame balse skambėjo ramybė.

— Sakai — žemas, — krūptelėjo senelė. — Tikrai, jis turėjo gražų baritoną.

— Mačiau tėviškę prie Žaliosios girios. Vieni griuvėsiai. Tik vieniša eglė prie didžiulio akmenio stovi. Gražiai išaugusi žaliuoja.

— Eglę, kurią pasodinoo senelis, tavo motinai gimus... Ir mūsų didysis akmuo — tu juos matei? Keista, aš niekad nebuvau užsiminusi nei apie eglę, nei apie sodybos įžymybę — didįjį akmenį, — nustebusi jaudinosi senelė.

— Tikrai mačiau, — karštai įtikinėjo Daina. — Dar mačiau Gedimino bokšte aukštai iškilusią mūsų trispalvę.

— Ak, Dieve, — tai mano pasakojimai apie tėvynę paveikė tavo jautrią širdelę... Dainele, brangioji, nurimk, miegok.

Ji glostė įkaitusį mergaitės veidelį.

Neužilgo ramaus miego sparnai nusinešė Dainą į savo slėpinį pasaulį...

— Amerikos gydytojai, kaip skelbia darbo departamentas, yra aukščiausiai atlyginami tarp 321 profesijos. Europoj daktarų atlyginimai, sociaizuotos medicinos, daug mažesni.

IS MOTERŲ PASAULIO

★ Moterys išsprendžia vado-
vėlio trūkumą. Priešmokyklinio amžiaus vaikų abėcėlės trūkumas buvo jaučiamas ypač motinų ir mokytojų. Todėl jos pirmosios ir sukruto. Rinkoje pasirodė ką tik nauja ir patraukli abėcėlė "ABC". Išleido GIDA. Tos garbingosios leidėjos yra: Giedrė Zumbakienė, dėstanti meną amerikiečių gimnazijoje), Irena Polikaitienė, be prieauglio namuose, vakarais dėstanti amerikiečių suaugusiųjų gimnazijoje), Dalia Kučėnienė, poros vaikučių motina ir Dariaus ir Girėno vaikų darželio vedėja) ir A. (sta Kleizienė, biologė, auginanti pora įpėdinių). Finansavo jų vyrų, nes bijojo, kad, kol kas ką padarys — jų vaikų ir užaugs. Šios motinos bei mokytojos gerai suprato priešmokyklinio amžiaus vaikų psichologiją. Knygutė labai gerai bus suprantama mažiesiems ir turės didelės naudos. Visi puslapiai skirtingų spalvų. Raidės suprantamai iliustruotos: pvz. pirmame puslapyje A a parodo nupieštą aitvarą, B b puslapyje — beždžionę, C c — citriną ir t. t. Piešiniai, juodu tušu apvedžioti, leis vaikučiams panaudoti savo iniciatyvą bei parodyti sugebėjimus juos spalvotais pieštukais nuspalvinti. Abėcėlę aprobavo švietimo taryba, ji naudojama jau Montessori drjos Vaikų nameliuose ir visuose lietuviškuose vaikų darželiuose. Knygėlės kaina tik 50 c. Spaudė Morkūno spaustuve. Galima gauti: GIDA, 2836 W. 84th Str., Chicago, Ill. 60652.

★ Nijolė Manelienė, viena pačių pirmųjų lietuvių modeliutojų Chicagoje, modeliavo Elzabeth Arden naujojo salono d. d. a. jame atidaryme gruodžio 16 d. Tame keturių aukštų moderniajame pastate, 717 N. Michigan Ave., esančiame minime salone dirba lietuvaite Irena Sprindienė.

★ Chicago Lietuvos moterų klubas surengė savo tradicinę kalėdinę šventę naujame Nielsen restorane, 95 ir Ridgeland, Oaklawn, Ill. Susirinko daug narių bei viešnių. Pirmininkavo Aldona Brazienė. Buvo išpardavinėjami senelių padaryti įvairūs daiktai. Klubietės buvo pirmosios, pradėjusios lankyti Oak Forest senelius (šiame joks tai įvykdė prieš porą savaitių). Juzė Daužvardienė, klubo garbės pirmininkė, kalbėjo apie lietuviškas tradicijas. Dainavo sol. Roma Mastienė.

★ F. Gramontienė parodė šią savaitę televizijoje (7-tuoju kanalu), kaip daromi lietuviški šiaudinukai — kalėdinės eglutės papuošalai. "Atžalynas", jos vedamas, pašoko prie eglutės (fone — lietuviškoji kalėdinė eglutė) tautinius šokus.

★ Lietuviškasis Kalėdų senelis per radiją. Kūčių vakarą per

O. B. Audronis PALATOS FRAGMENTAI

I
Karalių kraujas violetinis —
Kas žino,
Gal būt aš karalienė —
Juokauja laborantas,
Paėmęs pilną saiką be skausmo.
Kas žino.

O mano kraujas raudoniausias
Ir mano gimnės visos,
Kurį nei vieno
Kartotekoj nepažymėjau,
Nes jų nei vieno čia nėra.
Palatoje
Tik aš viena —
Kaip karalienė
Nykumos.

II
Pro langą rudens alsuoja
Mergėnu lapų,
Kurie visai be liūdesio,
Be baimės,
Leidžiasi ir leidžiasi
Ant vasaros kapo.

Pro langą rudens plevena
Plevėsomis,
Blizgėdami su drebulėle
virpančia

Saulėlaidoj,
Pusnuogėm šakom
Ir tolimoj rūke panirusiais
miškais.

Ir gatvėmis,
Kurį tekėjimas garsus
Nebeuostoja,
Kai aš ligoninė pro langą,
Kažin ko būsimos skaudaus
Belaukdama,
Visai viena
Šitokių rudenių alsuoju.

III
Paskutinė šypseną
Operacinėje
Ir paskutinis žodis tau —
Liūlia-bai.
Plaukioju lengvai,
Lyg debesėlis.

Nuo tavo rankos, daktare,
Atsiveria žaizda,
Kurios nebeįjūtu —
Nes aš — ne aš dabar.
Tik tavo skalpelio aštri dėmė,
Tik mano sveriantis šėšėlis.

Kada sugrįšiu atgalios
Ir nebežinosiu, kur buvau.
Tai pirmas žodis bus —
— O, daktare!

Tikiu, kad tavo rankose,
Bus skalpeliai gyvi ir jautrūs,
O Viešpaties ranka
Ir tavo ranką ir mano širdį
Palaikys
Ir vėl nuo debesėlio
Sugrąžins —
Kentėjimui,
Džiaugsmui
Ir gyvenimui.

IV
Man niekas dangaus neužstoja —
Pro langą aukštai
Mėlynumo per daug.
O žemė pati nesulaikomai
sukaa —

šokinėja namai, kamina
Ir sukas beržai.

Daug kojų trepena pro šalį,
Daug žingsnių tvirtai,
O mano skausmingam kampely
Esu tiktai aš
Ir, Dieve, ar Tu?

Tai nieko daugiau nebereikia
Ir visko uža —
Užniega, užniega blakstienos —
Naktis, ar diena.

V
Man niekas dangaus neužstoja,
O žemė grubi ir skaudi —
Palatoje,
Lovojo baltojoje.

Pasilenkia veidas po veido —
Visi rūpestingai, geri,
Tik kam mano poilsį drasko,
Žaizdas —
Pažiame skauduly.

Kol neprikeli Tu —
Aš miegosi,
Kai priekš —
Tai būsiu gyva.
Girdžiu Tavo balsą iš tolo —
Kelniusi,
Einu —
Aš gyva.

KOKIŲ MOTERŲ NEMEGSTA VYRAI?

Kodėl kai kurios moterys iš-
teka net keletą kartų (trumpai
panašlavusios), o kitos negali
neiti prie altoriaus nei sykiu?
Kurios moterų ypatybės vyrai
pritraukia, o kurios atstumia?

Sociologas Judson T. Landis
apklausinėjo šimtus Tyrų Mi-
chigan valstybėje, pastatydamas
jiems klausimą: "Jei visi kiti
faktorai būtų patenkinami, ar
vestumėte šitai aptartą mer-
gaitę?"

Vyrų procentas, kurie atsa-
kė "Ne", yra pažymėti dešinėje.

1. Nepatraukli asmenybė bei
atgrasus nusiteikimas — 98%.
2. Žemesnis moralinis stan-
dartas kaip paties — 89%.
3. Negalėjimas turėti vaikų
— 79%.
4. Negraži — 67%.
5. Skirtinga religija kaip pa-
ties — 53%.
6. Buvo persikyrusi — 46%.
7. Turėjusi priešvaidybinių in-
-

WCFL (radiją) bus perduoda-
ma Kalėdų senelio kelionė po
visą pasaulį. Bus suminėtas ir
lietuviškasis Kalėdų senelis.

tyčių draugysčių — 39%.
8. Iš žemesnio lygio šeimos
(pagal paties nuomonę) — 21%.
9. Mažesnės inteligencijos bei
išmokslinimo ir auklėjimo kaip
pats — 17%.
10. Iš žemesnio ekonominio
sluoksniu — 6%.

Trumpai peržvelgiant, rim-
čiausia kliūtis, nuo kurios apie
vedybą svajojanti mergaitė nu-
kenčia, yra nemalonus nusitei-
kimas — biuri nuotaika. Vy-
rai pakenčia beveik visa kita,
tik jau ne tai.

"Jaunystės pasipardymu" yra pavadinata visa serija pasiūtų rūbų jų ateinančio sezono kolekcijose. Londone, ištatomų parodai kūrėjų, įvairių kvadratų, dryžių ir judesio laisvumo gausmas jaudinamas šia-
me Jean Varon pavasario madų demonstravime.

Moteris ir svoris

Ar moterims sunkiau numes-
ti svorį, kaip vyrams? Kai ku-
ri gydytojai tvirtina, kad taip,
nes jos yra daug jausminges-
nės, kaip vyrai, daug greičiau
pameta viltį. Kiti gi priešingai,
tvirtina, kad moterys numeta
daug greičiau svorį, o numetu-
sios, gali stipriai palaikyti nau-
jąjį svorį dėl to, kad jos tvir-
čiau pasiryžusios. Tvarkinga,
lengvesnė ir malonesnė akiai fi-
gūra turi kur kas daugiau reikš-
mės moteriai, negu vyrui, šia-
me civilizuoame pasaulyje.

Britų karūnos princas Charles vaidina "Macbetho" spektaklyje Gordonstoun mokykloje, Skotijoje. Karalienė ir tėvas taipgi buvo atsilankę vaidinime ir stebėjo savo sūnaus valdymą.